

NYILVÁNOS

et nevezünk meg...
ran fordulhatnak
tek czéljából.

L.A.M.
5 William street,
New York.

ton street, New

ton st., New York,
és közjegyzői hí-

4 Broadway, New

alföldi értékpap-

Pézküldő Társaság
1496 Second Ave.,

ALLAM.
Hendler Son & Co.

országba és Euró-
gyorsan és bizto-
vonatokon az ó-ha-
aphatók.

6 Nemzeti Bank

ékalap és szét nem
0. Elnök Charles
Potter.

hongahela-ügynök
át épületben, ötök-
arkán, McKeessport
yorsan, pontosan a
t. Hajójegyeladé
csenyebb árak mel-
szakértelmel ki-
telestést beszerzi.

gs & Trust Co.
erikal Takarékos és

00.00 dollár. Penn-
ankháznak egyike
ilag ellenőrzött ma-
gazdától és részvé-
t százalékos csekke-
számára. Pénz-
közjegyzői Iroda.
és váltóüzlete, 1346

a hajójegyeláruztá-
t és elvállalja hazai

ead és Duquesne.

hazai ügyek ellátá-
sára.

Pa.
elintézőse. Közjegy-
száklékos.

ALLAM.
Trust Company, s
k trust-kompanyja.

Tőke \$100.000.00
J. Thomure alelnök
biztosító.

ALLAM.
ri street, Cleveland
st Co., Youngstown.

száklékos gyorsan, ol-
éteket után 4 száza-
százalékos: Burger B.

ALLAM.
nk, Kereskedelmi és

ete alatt. H. B. Ro-
Elad hajójegyeket
elkülönül a világ bár-
éteket elfogad.

ALLAM.
street, Passaic.

rnak, az amerikai
főközségnek iró-
dvar 21. szám alatt
győzőségének iró-
d. 22. Magyar ameri-
népszerűségeket talál

MISERUHÁK
tőkésesebb egyéti
nyak, szalag és
nyak.

ez szükséges szá-
kaktára.
árak.

ÁNYOS
CLEVELAND, O

Harry F. Potter
pénztárnok.

ETI BANK
NAL BANK
LE, PA.

en. Schuykill
bb nemzeti
a.

... \$50,000.00
szét
ny 75,000.00
éteket s a pénzt
y szóbeli felk-
zafizeti.

a világ bármely
póstautalvány

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Room:
327 East 13th Street New York City.
SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

IV. Year. No. 95.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
IV. évfolyam. 95. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. NOVEMBER 26-án.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

MAGYAR IPARFEJLESZTÉS.

UJABB HANG A „BEVÁNDORLÓ” RÉGI TERVEHEZ.

Sokat vitatott kérdés, hogy mesterségesen lehet-e egy ország iparát fejleszteni, vagy sem. A tudományos felfogás, a termelési tényező tanára támaszkodva, részint elismeri a mesterséges iparfejlesztés lehetőségét, részint tagadó álláspontot foglal el. Mindazoknak azonban, akik a kérdést praktikus szempontból fogják fel, a kérdés tudományos megvitatása aligha fontos, mert hiszen a papíros-tudomány különösen gazdagság kérdésekben nagyon is ritkán fedi a természetes fejlődés eredményeit.

Hazai politikusiaink, mint a Kossuth-Szerényi-fele iparfejlesztési javaslatból kiténik, arra az álláspontra helyezkednek, hogy nem elég az egyes iparágakat saját erejükre hagyni, hanem az államnak támogatásra részint készpénzbeli segéllyel, részint adó- és másnemű kedvezményekkel kell, hogy az illető iparágaknak segítségül siessen.

A jövő meg fogja mutatni, hogy helyes ipari politika-e melegségben nevelt ipart teremteni, vagyis olyan ipart, amely nem saját erejére, természetes fejlődésére támaszkodik, hanem a szükséges támogatás nélkül, az állam segítségével fejlődik. A kérdés az, hogy az államnak megvan-e a hatalma és a szándéka, hogy a szükséges támogatást meg tudja nyújtani.

Szerény felfogásom szerint a mi őstermeli országunkban nem fogunk addig életképes ipart teremteni, míg a nép széles rétegeiben nem tudjuk az ipari vállalkozások iránti érdeklődést s az ipari foglalkozás megbecsülését felkelteni. Nem könnyű feladat ez. Az az észjárású felfogás, hogy csak a föld az, amely megengedheti tud adni s a földhöz, amely csak a föllet tekintni vagyunknak, annyira befészkelte magát hazai magyarságunk felfogásába, hogy azt egykönnyen onnan kiirtani nem lehet. Pedig életképes ipar teremtéséhez az első feltétel, hogy ne csak a nagy pénzintézetek s a nagy tőkések legyenek azok, akik iparvállalatokat alapítanak, hanem hogy maga a nép, a nagy tömeg legyen az, mely pénzét ne egyszerűen a kis kamatot adó bankokba, hanem a nagy hasznot nyújtó ipari vállalatokba fektesse.

A most nyugvó nemzeti vagyon iparvállalatokba való fektetésének a nemzetvagyon növekedése szempontjából való előnye aligha szorulnak bővebb magyarázatra. Azonban ezen egyszerű nemzetgazdasági tétel, habár eléggé tudva is van, mégis gyakorlati alkalmazására ugyancsak kevés kísérletet tettek. A kezdő lépések a Bevándorló hasábjain indultak meg, egy az amerikai magyarok által megalapítandó magyarországi gyár eszméjének felvetésével. Maga a terv, hogy az amerikai magyarok adjanak össze egy nagobbbszá- bús gyár alapítására szükséges tőkét, amely a nagy magyar népek volna hivatva megmutatni, hogy a gyári vállalatokba fektetett tőke mily előnyös befektetés, határozottan a körülmények helyes egybevetéséből indult ki.

Mert hiszen az Amerikában élő magyarság már ismeri az ipar hatalmas erejét, látja, hogy egy gyárnak a használata nagyobb s ami a fő, biztosabb, mint az időjárás szélsőségeinek annyira kitért földművelés s nagyobb hasznot hajtó is. Az a magyar, aki itt künt élt már egy- pár évig, más szemmel nézi a gyárat, mint az, aki az ország határait még át nem lépte, s így a gyári munkát s munkást megveti és lenézi. Egy ily amerikai magyar pénzzel épített prosperáló gyári vállalat nagyban hozzájárulna az ellenkező egészséges felfogás elterjesztéséhez s ezzel egy jelentős lépés tételné az ipari vállalkozások népszerűsítésére.

A részvények, amelyek a vállalat nagyszámú arányos számban lennének kibocsátandók, a törvényes hatá-

kon belüli legkisebb névértékre kellene hogy szójának, hogy mindenki számára hozzáférhető legyenek. Ezzel azonban még aligha lehetne elérni, mert hiszen számítani kell azzal a körülménnyel, hogy a gyár részvényesei a kis emberek, akiknek akármily kis névértékű legyen is a részvény, az még mindig vagyonot képvisel. A vállalat alapítókja tehát előre gyűjtendő lenne ugy, mint a szövetségeseit, törzsbetétkönyvekre hű befizetéssel. A törzsbetétkönyveske névszóló s át- ruházható természetű legyen, ami azért szükséges, mert a részvényalírók aligha vállalnának magukra olyan kötelezettséget, amelyet minden körülmények között teljesíteniök kell s az átruház- hatóság azonkívül a befizetett tőke mindenkor készpénzreváltását is biztosítaná a részvényalíróknak, ugy hogy az egy rendes takarékbetét jellegét öltén fel azzal a különbséggel, hogy a betét maga a vállalatból egészen ki nem vonható, hanem csak a vállalat vagyonától függetlenül, magánúton, illetve a pénz- piac után.

Mindaddig pedig, míg az egész rész- vénynévérték aláírva nincsen, a törzsb- könyvtulajdonosoknak időközben kama- tok adandók, teljesen a rendes takarékb- etét mintájára. A vállalat tárgyának ismertetése az amerikai magyarság egyle- teknek volna a hivatása és remélhető is, hogy a nemes cél érdekében a szemé- lyes tozszalkodások s felekezeti vétel- kedések el fognak hallgatni s azt a mun- kát, amelyet eddig a magyarság szét- forgósolására fordítottak, ezután in- kébb ezen hasznos és érdekes terv meg- valósítása érdekében fognak felhaszná- ni.

Érdekes volna ezzel a tervvel alapo- sabbban foglalkozni s kíváncsiak tar- tom, hogy ezen kérdés tisztázásához mi- nél többen hozzájáruljanak. A vélemé- nyek kölcsönös megvitatása érdekes eredményeket hozhatna felszínre, s ha ez a terv nem valószínű is meg, bár szemé- lyes meggyőződésem szerint kellő akarattal s az illetékes tényezőknek egy kis jóindulattal meg lehetne valósíta- ni, akkor is legalább önérettel elmond- hatjuk, hogy az amerikai magyarság nemesan innepelje, mindenféle disz- lakomák megvitatásával foglalkozik, ha- nem régi hazájának kemény érdekei iránt sem volt közönyös s erőihez képest mindent megtehet, ami a bár kényszerü- ségből elhagyott, de szeretett hazá fel- virágoztatására szükséges volt.

Dr. Steiner István.

APPONYI AMERIKÁBAN.

A jól értesült „Staats-Zeitung”-ot fel-
ültették.

A „New Yorker Staats-Zeitung” jól értesült lap. Különösen magyar do-
goik felül van kiválóan jól értesülve.
Ennek „beszélő” jelét adta most
vasárnap, amikor egy hosszabb cikk-
ben, amelynek „Minister és békepos-
tól” a címe, azt fejtegeti, hogy Appo-
nyi Albert gróf-magyar kir. közoktatás-
ügyi miniszter New Yorkba érkezett
abból a végből, hogy a „Civic Forum”
nevű nemrég alakult testület előtt fel-
olvasást tartson. Hogy tévedésnek ne
vegyék, a „Staats-Zeitung” cikkében
hozza a magyar miniszter életrajzát s
egyben hozzáfűzi, hogy Apponyi Albert
gróf a st. Louisi kiállítás alkalmával is
itt járt az Egyesült Államokban.

Hát a kiállításon téyleg itt volt Appo-
nyi Albert gróf, hanem a szombaton
ideérkezett Apponyi gróf dolgában fel-
ültették jámbor német kollegánkat,
mert nem a magyar miniszter, hanem
Apponyi Antal, Apponyi Lajos gróf ud-

varnagy fia érkezett ide, aki már fiatal-
ságánál fogva sem lehet miniszter.
Apponyi Antal gróf a magyar kir.
kereskedelmi minisztériumnak szaktu-
dósítója Brüsszelben s tudunkkal nem
annyira felolvasni jött ide, mint inkább
meglátogatni Vanderbilt Gladyst, aki-
nek vőlegényével, Széchényi László
gróffal közeli rokonságban van.
Apponyi Antal gróftól szívélyesen üd-
vözzöljük amerikai földön.

CARNEGIE ÜNNEPEL.

Az acélkirály hetvenedik születés-
napja.

New Yorki palotájában ünnepelte
meg tegnap Carnegie András, az acélkir-
ály, hetvenedik születésnapját.

Carnegie nevével ismerik Amerika ha-
tárait túl. Ismertté tette azt nem any-
nyira mesés vagyona, mint inkább példás
bőkezűsége révén, amelyet kulturális
intézetek létesítése körül tanusított. Ha
a világ rég megfedkezett már Car-
negie Andrásról, az acélkirályról, még
mindig élni fog az emberek emlékezté-
sében Carnegie András, a könyvtár-ki-
rály, aki az emberek boldogulásának
módját a tudásban kereste s ennek a
tudásnak elősegítése áldozott millió-
kat könyvtári ezélokra.

„Azt mondják, — mondá minap Car-
negie, — hogy hetvenéves vagyok. Így
van ez megírva az anyakönyvekben is s
egy az állítást tagadása nem szabad.
De azt mondhatom, hogy benső-
ből hiányzik annak tudata, hogy aggaszt-
ván vagyok.”

És Carnegie András téyleg nem az
aggasztván képet mutatja. Igaz ugyan,
hogy haja galambfehér s hogy arca
meglátszik az időjárásra; de magatart-
ásában, szellemében még mindig fiatal-
ságát. Ennek a fiatal-ságának meg nem
törhető optimizmusával, amely kétség-
telenül nagy sikereire vezetett vissza,
tekint Carnegie András még most is a
jövőbe. Ebben az optimizmusában mon-
dotta: „Szép világban élünk, mely nap-
ról-napra szebbé alakul, habár sok dol-
got látok és tapasztalok, amiket meg
nem értek. Nem tudom megérteni,
hogy nézi el a Gondviselés annyi sok
embernek szenvedését, nyomorát. Nem
tudom megérteni, hogy mire való az,
hogy az emberek háboruban egymást
gyilkolják. Nem tudom megérteni az
evolúciónak azt a törvényét sem,
amelynél fogva az erőnek sikere a gyen-
gebbnek elhanyagolásából ered, — hanem
azért mégis szép világ.”

Szép volna a világ, mondjuk mi, ha
mindenki megszтанá a hetvenéves Car-
negie Andrásnak eszménységét, bizal-
mát az emberiség haladásában.

FORRADALOM.

Portugáliában vért ontanak.

Hírül adtuk lapunk előző számában,
hogy a kis portugál királyságban zava-
rok vannak. Ezek a zavarok azóta nyílt
forradalomná nőttek ki magukat s
Lisszabonban, Portugália fővárosában,
katonák és felkelők máris utcai har-
cotot vívtak, amelynek a halottjai és se-
besültjei számosak.

Egy madridi kábelsürgöny szerint
fegyveres csapatok állják körül a kir-
ályi palotát s így a király téyleg fo-
goly.

A portugál kormány egy kiáltványt
tett közzé, amelyvel a képviselőház ösz-
szajövetelét felfüggesztette a sajtószab-
adságot és egy kivételes bíróságot lé-
tesített, amely azok fölött fog ítélni,
akik akár összeesküvésben vesznek
részt, akár tagjai az oly titkos társasá-
goknak, amelyek a jelenlegi társadalmi
rend ellen irányulnak.

Az új sajtótörvény következtében
nyolcz újság már beszüntette megjele-
nését.

A KIVÁNDORLÁS KÉRDÉSE.

CUNARD LINE, TITKOS ÜGYNÖKÖK ÉS HATÁRRENDSÉG.

Folytatjuk imo *Farkas Pál dr.* érde-
kes cikksorozatát:

Ha valaminek okát nem értjük, logi-
kus törvényeit nem ismerjük és lefolyá-
sát áttekinteni nem bírjuk, egy jelszóba
kapaszkodunk bele és azt azután az
unalomig ismétljük. A jelszavakban
pedig igen nagy szuggesztív erő lakik.
Még olyanok is, akik nyugodt gondol-
kozás, vagy némi tanulás után egészen
más eredményre jutnak, kényelem-
szeretéből, vagy öntudatlan utáztási
hajlamból szintén ismétlik őket. Egy
ilyen jelszó lett a „Cunard Line” szer-
ződése is. Elkeseredett hangok újból
és újból konstatálják, hogy a magyar
állam az „emberliféránsoknak” eladta
polgárait. Történelmi műveltséggel bírók
a német fejlődelmekre emlékeztenek,
akik alattvalóikat készpénzért szát-
lították az angol kormánynak, hogy a
szerencsétlen hesseni és thüringiai fiúk
azután huronok és irokézek tomahawk-
jaitól pusztauljanak el. Mások a tuni-
szi és tripoliszi rabszolgakereskedők
között keresik a megfelelő példákat.
Fantasztikus legendák milliókról be-
szélnek, melyeket a magyar kormány
tagjai ezen algtomos szolgálatok fejé-
ben beszébeltek volna. Még a művel-
tebbek és higgadtabbak is úgy vélik,
hogy a „Cunard Line” szerződése vaia-
ni egészen szokatlan, egészen sötét és
egészen káros megállapodás, amilyent,
hogy a kivételesen frazeológiáját hasz-
nálják, „csak ebben a szerencsétlen or-
szágban” fogadhattak el. Abban pedig
majdnem mindenki egyetért, hogy a ki-
vándorlás emelkedésének egyik főoka
ebben a szerződésben van.

Azok az adatok, amelyek a magyar
kivándorlóknak kikötők szerint való el-
indulásáról nyilvánosságra jöttek, nem
mindenben erősítik meg ezt a véle-
ményt. Hivatalosan konstatálták, hogy
a „Cunard Line” csak igen korlátozt
mértékben tudta lehonvilitani a ma-
gyar kivándorlást. Még Fiumében 1906-
ban összesen 34.647-en szálltak hajóra,
az északi kikötőkből 151.356 magyar ki-
vándorlót vittek át Amerikába. Szó-
sem lehet tehát arról, hogy a fumei ut-
irány megnyitásának valami nagy be-
folyása lehetett volna. De különben
is naiv, majdnem gyermekes felfogás
az, amely egy nagyszabású gazdasági,
ha ugy tetszik, szociológiai folyamatot
egy törvényre, vagy egy szerződésre ve-
zet vissza. Törvények és szerződések
akkor keletkeznek, amikor a téyleges
élet megköveteli őket. A magyar ki-
vándorlás egy bizonyos stádiumában
mindenkinek, ki vele hivatalból foglal-
kozott, előre kellett látnia, hogy számai
a közel jövőben mindig erősebbek lesz-
nek. Csak természetes, hogy módokat
kerestek, amelyek ezt a folyamatot a
lehetősegghez képest szabályozzák, sőt
esetleg bizonyos előnyöket is biztosít-
nak általa az országnak. Csak termé-
szetes, hogy a fumei kikötő emelése
gondolatmenetben nagy szerepet ját-
solt. Amde magyar társaságra gon-
dolni nem lehetett. Még ha óriási ál-
dozatok árán egy ilyen magyar társas-
ság meg is alakult volna, a nagy német
és angol vállalatok egy felesztendei ta-
rifa-háborúval tönkretették volna. Nem
képzhetünk kormányt, amely a ma-
gyar kivándorlót Fiumén át kényszerít-
hette volna, amikor a „Norddeutscher
Lloyd” ötöd-, vagy tizedárért viszi át a
tengeren.

Ha befolyásoltatni engedjük ma-
gunkat a „Cunard Line” szerződés által
annyiban, hogy véleménynyilvánítás
előtt tartalma iránt is érdeklődünk,
konstatálhunk kell, hogy az adott vi-
szonyok között nem a legrosszabb. Nagy
előnyöket biztosít Fiuménak, nagy
előnyöket biztosít a visszavándorlók-
nak. Lehetségesé teszi a legmesszebb-

menő ellenőrzést. Maga a társaság An-
glia egyik legelőkelőbbje és mindenki,
aki az angol üzleti morált ismeri, tudja
azt is, hogy amilyen szigorúan ragasz-
kodik a maga előnyéhez, éppen olyan
szigorúan teljesíti elvállalt kötelezett-
ségeit is.

Vannak optimisták, akik még tovább
mennek. Szerintük a fumei vonal iga-
zi előnye csak a jövőben fognak mutat-
kozni. A magyar kivándorlásnak bizo-
nyos évek múlva természetesen
csökkenni kell. Így volt mindenütt és
így lesz nálunk is. Amde a fejlődés nem
áll meg Magyarországnál, hanem to-
vább halad. A Balkán kivándorlása
eddig csak a montenegrói tengerpartra
szorított, de néhány év, mondjuk
néhány évtized múlva megkezdődik
majd a Balkán egész területén. Éppen
ugy, amint ma Temes, Torontál vagy
Beregmege ontja a kivándorlókat, ak-
kor majd a Maritza mellett, a Rhodope
szakadékaiból, a Pitos fensíkjéről és
Nis szomszédságából ezren és ezren ke-
resnek majd tengerentúl jobb keresetet.
A moldvai paraszt, aki ma évi 300
frankért robotszerű munkát végez, meg
fogja érteni, hogy sorsán nem kétségbe-
esett lázadással és gyujtogatással, ha-
nem amerikai dollárokkal segíthet. És
ez az egész új népvándorlás mind Fiu-
me felé fog terelődni, amely aránytala-
nul közelebb esik, mint az északi kikötő-
k. Ötféle nemzet pénze arra szolgál
majd, hogy Fiume forgalmát emelje,
gazdaságát gyarapítsa, a Terzatto ol-
dalán új villák épüljenek.

Ez az ábránd igen szép, baja csak az,
hogy mindig ábránd fog maradni. Sem-
mi kilátásunk arra, hogy a dalnát vagy
montenegrói partokon kívül balkán ki-
vándorlókat Fiuméba tudjunk gyűjte-
ni. Tegyük fel, hogy az előfeltételek
mind bekövetkeznek. Tegyük fel, hogy
egy vagy két évtized múlva ez az új ki-
vándorlás téyleg megindul és Ameri-
kában is minden változatlan marad.
Akkor is minden egészen másképpen
fog történni, mint ahogy számítják. Ab-
ban a pillanatban, amikor a görög, a ro-
mán, a macedon, a bolgár vagy albán
kivándorlás komolyan számbajöhet, a
nagy hajótársaságok gondoskodni fog-
nak róla. Konstaninápolyból, Pireneus-
ból, vagy Szalonikiből új járatok indul-
nak meg, amelyek minden tekintetben
előnyösebbek a fumei utnál. A Bal-
kánból jött kivándorló nemcsak a kikötő-
tőbe ér hamarabb, hanem a tengeri ut-
ja is rövidebb. A hajóknak nem kell
Sziacilliaig lekerülniük, hanem a Canale
di Maltán, vagy Malta alatt Görögor-
szág déli csücskétől egyenesen Gibralta-
rnak vágnak neki. És Fiume felé nem
megy majd senki.

Magát a „Cunard Line” szerződését
tehát nem tekintjük sem különösen jó-
nak, sem különösen rosszának, sőt azt
nemcsak mondani, hogy minden ellenke-
ző vélemény dacára, a magyar kiván-
dorlásra lényeges hatással nincsen.
Más kérdés azonban, hogy a fumei ki-
vándorlási ház építésénél nem jártunk-e
el helytelenül. Ennél a háznál ismét
behizonyosodott, hogy a külföldi intéz-
ményeket kritika és helyi alkalmazás
nélkül vesszük át. Egy kivándorlási
ház, amely a kivándorlókat összegyűjti,
amelyből az egész kivándorlást admi-
nisztrálják, ahol a vizsgálatokat elvég-
zik, igen helyes és szükséges. Csak ép-
pen Fiumében nem kellett volna építe-
ni. Igaz, a német, a hollandi, a belgy
kivándorló-házak Hamburgban, Bré-
mában, Rotterdamban vagy Antwer-
penben vannak. De azok nem egy nem-
zet, hanem a viláforralom számára
készültek. Magyar szempontból azon-
ban sokkal helyesebb lett volna, ha a ki-
vándorlás központi irányítása nem a

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az 6-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZTÉTEK után 4 százalékos kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B Lajos.

kikötőből, hanem az ország belsejéből történi. A kikötőnek szuggesztív hatása igen nagy. Sok embert, akit Budapest, Gyékényesen vagy Tétényen jó munka kínálásával könnyen itthon ietne tartani, Fiumében már annyira elfogott az utazási láz, hogy minden felelem és kétséglen tulcszi magát. Igen sok kivándorlótól hallottam a hájón, hogy visszafordultak volna, ha nem jöttek volna már el a tengerig. Ha a kivándorlói házban nemcsak kivándorlói közegek volnának, hanem azon magyar iparvállalatok megbízottjai is, akik jó pénzért munkát keresnek, kétségkívül sokan mennének Pittsburgh, vagy Cleveland helyett Ózdra, vagy Krompachra. A bihari és szilági földmunkásnak 4-5 korona napibér majdnem amerikaiinak tetszik.

Van egy más szempont is. A kivándorló, aki Antwerpenbe, vagy Brémába utazik, feltétlenül ott száll hajóra. Amíg soka érkezik Fiuméba, akik csak napok múltán tudják meg, hogy a hajón nincsen hely és ezért a társaság Havreba vagy Rotterdamba veszi fel őket. Egy központi kivándorlói ház igen hosszú utat takarítana meg ebben az esetben.

Szükségnek tartottuk, hogy a kivándorlós teljes képe szempontjából ezeket is elmondjuk. És ezzel áttérünk egy másik, hitünk szerint jóval fontosabb és bonyolultabb kérdésre, a titkos ügynökök működésére.

Azok, akik a titkos ügynökök működéséről olvasnak, rendszerint egészen hamis képet alkotnak maguknak személyükről. Olyasvalamit képzelnek, hogy a titkos ügynök afféle vigézőforma, aki közszegről-közszegré jár, és az éjszaka sötétjében lopozik el azokhoz, kiket be akar hallóni. Nem mondom, vannak talán egyes kétes existenciák, akik ilyenformán is dolgoznak. A titkos ügynök rendes típusa azonban egészen más és munkája jóval kevésbé fáradságos, költséges és veszedelmes, mint a hogy azt elképzelnek.

A Missler, Karosek és Stocky brémai cégek a legfrissébb módon úzik a kivándorlói propagandát. És a legnagyobb baj az, hogy nem idegen embereket alkalmaznak erre a célra, hanem idevaló koresmárosokat, nyugdíjazott tanítókat és más intelligens embereket, kiknek minden hajójegy után bizonyos százalékot fizetnek. Csak a legnagyobb figyelemmel és tapasztalattal lehet egyes ilyen ügynök nyomára akadni, legjobban még a postán érkező levelek után, melyek azonban mindig privát, egyszerű, sőt némelykor más czéggeljeséssel ellátott borítékon érkeznek és így rendszerint elkerülnek a postahivatal figyelmét.

A tresenói alispánnak egy hozzájutó intézett levélből idézem ezt a passzust. Kiegészítem a szólnokdokokai alispánnak következő megjegyzésével:

„Meg kell említenem, hogy a kivándorlást az oláh papok is elősegítik ügy-

nökösödésükkel. Bajos őket megfogni, eddig csak egy esetben sikerült.“ (Folytatjuk.)

LESZE VÁLSÁG?

A kiegyezési vita a képviselőházban.

Egy közvetlenül az előző számunk megjelenése után hazulról beérkezett kábelürgöny azt mondja, hogy a kormány, ha a kiegyezést hamarosan letárgyalni nem lehetne, azíránt fog javaslatot a ház elé terjeszteni, hogy hatalmaztassék fel a kiegyezésnek januárius elsején való életbeléptetésére.

Az ily javaslatl a kormány a maga gyengeségének adná jelét, amivel olaját öntene a Lengyel Zoltánék tüzeire, akik minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a szakadás veszedelmes tanát prédikálják és terjeszszék.

De ettől eltekintve is izgatott hangulat uralkodik odahaza. A horvátok tulajpása tudvalegölög szűkségessé tette a házszabályok megszorítását s most ezen az intézkedésen lovalognak azok, akik minden áron meg akarják bukíatni a nemzeti kormányt. Tényleg akadtak is már vészjóslók, akik kormányválságról beszélnek.

Reméljük, hogy az a kormány, mely a nemzetnek és a koronának bizalmat bírja, lesz annyira erős, hogy eltegye láb alól az akadályokat, amelyeket egy maroknyi akadékoskodó ember rakott eléje.

FEHÉR RABSZOLGASÁG.

Munkások helyzete a déli államokban.

A Bevándorló hasábjáiból tudják azt olvasóink, hogy a délvídeken a vállalkozók kényszermunkában tartják azokat a szerencsétlen munkásokat mindaddig, míg le nem dolgozták azt a pénzt, amelyet a vállalkozókól utazási költségre előlegképpen felvettek.

Két hét előtt jelentették, hogy Roosevelt Tivadar utasítására a szövetség főügyszé az ilyen vállalkozókat perbevonja és ellenük a lehető legszigorubbán akar eljárni.

Érdekes és jellemző, hogy miképp keletkeztek ezek a rabszolgamunkák. Ha valakit egy kihágásért elfogtak, pénzbírságra ítelték. Aki ezt a bírságot megfizetni nem bírta, azt kényszermunkára szorították s az ily kényszermunkást bérbeadták vállalkozókhoz.

Ezt a módszert lelketlen ipari vállalkozók azután akkpp bévítették ki önmaguk, hogy minden munkásnak, akinek szállítási költséget, vagy élmelet előlegezték, kényszermunkában kellett azt az előlegot ledolgoznia. Szólt pedig eleinte ez az intézkedés csupán a négerrek ellen. Ujabbán kiterjesztették a fehér munkásokra is és számos magyarának kellett már itt a kényszermunka rabszolgaságában nyögni.

Ez okból figyelmeztetjük honfitársainkat, hogy ne vállaljanak munkát ott, ahol szerződésileg arra kell kötelezniök

magukat, hogy az előlegképpen kapott utazási költséget, vagy élmeletést le kell dolgozniok. Aki figyelmeztetésünk daczára mégis megteszi, nyitott szemmel megy a rabszolgaságba.

BRYAN AZ ELNÖKNÉPL.

Demokrata elnökjelölt a Fehér Házban.

Washingtonból jelentik, hogy Bryan Jennings Vilmos, aki, mint jelentették, önként kínálkozott a demokrata pártnak mint elnökjelölt, meglátogatta Rooseveltt Tivadart.

Az elnök magánirodájában fogadta Bryan, akivel hosszabbán értekezett. Távozása után persze tudakolták Bryantól az értekezet tárgyat, de ő mély hallgatásba burkolózott. Annál hangosabban beszélt azonban bizonyos pénzügyi tervekről, amelyeket kidolgozott s amelyeknek végrehajtásával szere a válság könnyű szerrel fog megoldódni.

A terve abban áll, hogy a kormány biztosítsa be a — nemzeti bankokat esetleges vesztéség ellen. Ezeket a vesztéseket azután a kormány fizetné a többi nemzeti bankokra történendő kivéteésekből.

Bryan ur derék ember, minden áron honmentőnek akar bizonyulni, különösen azonban most, az elnökválasztás idejében.

Mi tudjuk, hogy az Egyesült Államok kormánya könnyebb és egyszerűbb módon fog véget vetni a válságnak, melyet mesterséges módon készítettek, tisztán politikai okokból.

ROOSEVELT NEM AKAR.

Tiltakozik újból jelöltetésének eszméje ellen.

Ismételve hangsúlyoztuk, hogy az elnökválasztási év közeledtével mennyire munkában vannak a különböző politikuskok az elnökjelölési eshetőségek dalgában. Jelentettük azt is, hogy Roosevelt barátai őt minden áron újból az elnöki székre akarják ültetni, míg ellenségei azzal vádolják, hogy titokban ő maga is dolgozik azon, hogy újból jelöltessék.

Ebben a minden esetre nagyfontosságú kérdésben most megnyilatkozott maga Roosevelt Tivadar és nyilatkozata valahára elnémitja majd a beszédes ellenségeket.

Kormányának egyik tagjához Roosevelt ugyanis a következő levelet írta: „Tisztelt uram! Ugy értesülök, hogy miniszteriumának egyes hivatalnokai azzal a szándékkal vannak, hogy a republikánus konvenciókon, amelyeken résztvesznek, az újból való jelöltetésem érdekében dolgozni fognak. Sziveskedjek kérem azokat a hivatalnokokat arra figyelmeztetni, hogy a magam részéről meg nem engedhetőnek tartom eljárásukat.“

SARGENT NAGYBETEG.

Bevándorlói főbiztos halálán van

Washingtonból jelentik, hogy Sargent P. Frank, az Egyesült Államok bevándorlói hatóságának főbiztosa halálán van.

Az orvosok abban állapodtak meg, hogy a betegség onnan eredt, hogy egy vérdarab megüledett az agyában. A betegséget annyira komolylyak veszik, hogy senkit a beteghez nem bocsátanak.

Sargent P. Frank nagyon humánus szempontból igyekezett a bevándorlói törvényeket értelmezni. Még nemrég, amikor az Európába kiküldött bevándorlói bizottságnak egyik tagja kisínylölög nyilatkozott a bevándorlókról, ő egy emberszeretetre valló beszédben állást foglalt ama nyilatkozat ellen.

URI TOLVAJ.

Fiatalliomosnó a börtönben.

Chicagoól megint egy szenzációt jelentenek. Azt jelentik ugyanis, hogy Hurley Marian, egy fiatal pittsburgi hölgy, aki már most millió fölött rendelkezik, s akire apja után még egynehány milliócska vár, a chicagói üzletekben mindaddig valóságos szarka módjára lopkodott, míg hurokra nem került. Most az ottani javító intézetben az enyém és tied között létező különbség felett elmélkedik.

A fiatal hölgy letartóztatása alkalmával Clark Honának nevezte magát és mindent elkövetett, hogy személyazonosságát ne állapíthassák meg. A bíró előtt beismerte bűnét. A bíró négy hónapra a javító intézetbe küldte őt. A javító intézetben kiderült, hogy Valentin Robertnek a jegyese, aki Colorado államnak egyik leggazdagabb embere. Valentint azonnal értesítették a minden esetre különös dologról s most a völégény Chicagoba siet, hogy kisegítse megtévedt aráját kellemetlen helyzetéből.

KANSASI CSENDELET.

Lőröldözés egy ottani szerkesztőségben.

Az idillikus élet még nem halt ki egészen az Egyesült Államokban. A revolver még mindig nagy szerepet visz a társadalmi életben, amint ezt egy Kansas Cityből beérkezett sürgöny jelentik.

Az ottani estilap szerkesztőségében ugyanis szombat este a toll helyett a revolver dolgozott. Horen Richard tábornok vezényese a lapnak, amelybe néha-néha vezérezikkeket is szokott írni, amelyekért persze fizetést is huzott. A fízetéstől a minap elesett, mert a kiadóhivatalt a rossz időkre való tekintettel akképp határozott, hogy a vezérezikkeket eszentul írja meg maga a szerkeszték. Horen tábornok ebben esalást látott

fenforogni. Letette a tollat és revolvert vett a kezébe. Így látogatott el a szerkesztőségbe, ahol Greves szerkesztőt és Woodward kiadóhivatalt főnököt kollégiális szeretettel meglátte és mindkettőjüket megebesietette.

A vezérezikkező tábornok és revolverező újságíró azután maga jelentkezett a rendőrségen.

KÖNYÖRÜLJÜNK.

Felhívás jótékony adakozásra.

Ohio állambeli Martinsferryből hangzik felénk a segélykiáltás. Iván András és Regézi József honfitársaink intézük hozzánk VISZLAI MIHÁLY érdekében.

Viszlai Mihály még csak hónapok óta van az országban s máris áldozata a sorvasztó munkának. Nyomorékká lett a kezén, lábán. Eddig fivére tartotta őt. Néhány hét előtt ez is meghalt. Minden támasz nélkül maradt. Munkára még sokáig képtelen lesz. Könyörüljünk meg rajta. Nyílják meg számára a magyarok szíve. Adjon mindenki annyit, amennyit tud. Minden centet nagy köszönettel fogunk fogadni és e helyütt nyilvánosan nyugtázni. Adjunk gyorsan, nehogy szenvedő honfitársunk nyomorultan elpusztuljon. Minden adományt így címzendő: BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, New York. A „Bevándorló“ szerkesztője két dollárral megnyitja a gyűjtést. Hadd jöjjenek a többiek. Nemesszívű olvasóink követni fognak bennünket.

Ujabbán adakoztak: Iván András Martinsferry \$1, Regézi József Martinsferry \$1, Csontos János Martinsferry \$1, Krehlik Mihály és Pásztor József Martinsferry 50—50 cent, Drótos József Martinsferry 1 dollár.

Zeisler Zsigmond
Államilag engedélyezett pénzküldő
20.000 dollár biztosíték
Állami postahivatal. Kőszegyűző.
LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK.
711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

INGYENKAP felvilágosítást mindenben
KISS EMIL bank és közjegyző irodájában.
HAJÓVASUTIJEGYET nála vehet.
PENZI legyorsabb, biztosabban nála küldhet.
CZIME **KISS EMIL**
104 SECOND AVENUE, NEW YORK.

TÁRCZA.

A FOLT.

Írta: Manclair Camille

A Marthe Davreuxe és Lucien Estéve ur esküvője a legszűkebb zártkörben történt meg. Este a házaspár elutazott abba a vidéki városba, ahol lakni készültek.

Megérkezésük után madame Estéve fagyosan így szólt a férjéhez:
— Uram, beszéljünk kell egymással, komolyan, mielőtt megkezdjük együtt az életet. Ebben nincs semmi különös, mert eddig csak udvarias banálításokat mondunk egymásnak...

— Igaz, tehát hallgatom önt, — szólt Estéve ur.
— Nos. Ön engem nőül vett „a folt“ ellenére is, ahogy mondják. Megadtam magam egy embernek, akit szerettem s aki megcsalt. Van egy gyermekem, idegenben nevelik. Ezt mind részletesen tudja ön. Ön elfogadta, hogy nevét nekem adja ilyen körülmények közt is. Nem tiltakoztam. Nem volt okom szólni. Férjhez adtak önhöz. Ön nem titkolta okait. Ön kereskedő, értelmes, ambíciózus, tud kalkullálni, korrekt helyzetű. De az ön egyéniségéhez és szerencséjéhez kevés a pénze, az enyémenek kell szolgálatára állani. Ezt az egyet tárgyalta meg ön szüleimmel. Föltesszem, hogy ön nem kicsinyli, amit mondok.

— Egyáltalán nem.
— Akkor befejezem. Ön nem szerelmes belém. Én sem önbé. Csupán el vagyok tökévelve, hogy ha elfogadom ezt

az életet, amely most nyílik meg előttem, teljesíteni fogom összes kötelesegeimet, már amit ön észszerűnek lát önre nézve. Eszmém és lelkiismeretemen nyugodtan hagynak, én pem fogom önt megcsalni, ha ugyan nem ostobaság köztünk még említeni is ezt a szót. Csak annyit akarok még mondani, hogy hoinap elhagyom önt, ha pénzemért esereiben ugyanannyit nem ad. Igazában nem tudom, mennyire vet ön engem meg, de én a legkevésbé sem vetem meg önt. Ha úgy tetszik, ne beszéljünk többé erről a megvetésről, hogy könnyebben élhessünk egymás mellett. Teljesítem kötelesegeimet, azonban az ön élet és ügyei sohasem fognak érinteni.
— Helyesnek tartom mindent, — szólt először Estéve ur. — Én nem vetem meg önt. Nekem egyáltalán nincsenek szentimentális gondolataim. Üzletember vagyok, egyébbel nem foglalkozom. Születi jogot adtak rá, hogy megöltalmazzam az ön nevét és becsületét; ez némi igényeket jogsosa tesz nálam. Elismerem, hogy üzleties ideám nem valami elbájoló, s azt is, hogy az ön esetleges megvetése lényegtelen rám nézve. Ezzel foglalkoznom luxus volna. Én nagyon logikusam és hasznosan okoskodom. Az élet módja, amely előttem fog megnyílni, rendben van. Ön nem fog csalódni bennem. Nem gög érzelgemi, de vaserővel végzem munkámat. Önnek látnia kell, hogy milyen kötelesegek várnak rá. Ez az egyetlen, amit kérek öntől és sohasem gondolok arra, hogy rólam való véleményét megváltoztassam. Ezt mondhatja czinizmusnak, vagy kölcsönös megvetésnek, a morális ötletek nem érdekelnek, csak a matematikai igazságok.
Monsieur és madame Estéve néhány

napi hideg udvariasság után a polgárcsaládok házasesletébe került bele. A férfi teljes erővel dolgozott és nem járt neje után. A nőnek napról-napra csökkent megvetése, meghiggadt lízongása. Valójában, férjében nem volt gög, de nem is igrkezett barátságot, vagy simámpáthát kelteni. Korrekt volt külső élete és bezárkózott irodájába. Madame Estéve sokáig várta a fagyos tartozkodást, vagy a csábító közeledést, de ez a férfi nem volt sem szigorú, sem gyöngéd. Az asszony mintha nem is létezett volna körülötte. Ez mindig jobban megvetette, de kénytelen volt elismerni, hogy őszinteség van a férjében s ez imponált neki. Lassan bizonyos fásultság fogta el megaláztatásában, belső szégyenerzésében és szinte hősieséget látott alacsonyágának átérzésében.
Az Estéve ur vállalata virágozott. Háztartásuk fényes volt. Mérnök volt s találmánya ezek számára teremtetett jólétet. Neje kezdte észrevenni, hogy ez a jégféleket egyetlen eszmének van szentelve és indirekt módon gyakorol jótékonyágot. Szívét ez nem érintette, de értelme felfogta. Közben gyermeke meghalt. Estéve ur sohasem beszélt, de teljes szabadságot adott neki, hogy mindent lásson. A nő végtelen magányban érezte magát, nem gög talán, de megközelíthetetlen emberkerülés áradt férjéből. A lízongás ellenkezőre vált. Szerelenvágyra, de itt sem talált viszonzásra. Házasesletében érzelmeinek meg kellett semmisülniök. Sokat olvasott, nemesedett; egy kaland banalitätsa untatta volna. Hajdan erősítette, hogy másnak a neve alatt nem érzi szégyennek a foltot. pusztá dacból; férje egy ígét sem szólt, ami véleményét jelezte

volna, vagy törvényes jogait követelte volna.
Az idő mult. A folt és a házasság eszméje elhalványodott. Estéve ur hánaradott. Egyszerű volt, igazságos, dolgozott, többet mint valaha, semmi parvenü vonás nem volt benne. Rendjelet kapott. Neje mosolygott magában, de elismerte a sikert s hogy megvetése gyengült. Gögje kicsinylő szókat sugrott neki, de nem talált hozzá hangulatot. Miért tette ez az erős férfi ezt a méltatlan vásárt? Ez mérgezte meg egész életét. Gyakran sóhajtozta, hogy kár volt, de sohasem mentegette egy szóval sem.
Egy nap szörnyen megváltozott a helyzet. Estéve ur valami nagyon humánus vállalatba fogott s az nem sikerült. Kénytelen volt csökkenteni a nagylelkű kiadásokat s szűkebbre vonni a háztartás keretét. Neje megelézte. Fagyosan mondta neki:
—Nekem mindegy. Kötelességem. Valóban, őt ez nem érintette. A dolog még rosszabbra is fordult. Estéve ur küzdött, de hirtelen elesüggött, elkeseredett. Rettenetes akaratát megőrizte, de neje idegesnek érezte, szenvedéstől lesújtottanak.
Egy este halványan szólt a férfi:
—Tönkre mentem. Leromboltam az ön szerencsését is. Egyedül voltam, izolálva ügyeimben, és...
A nő szárazon szakította meg a szót:
—Házastársam vagyunk! Ön tegye kötelességét. Mindent. A pénz engem nem érint.
Kis idő múlva a férj arra kérte az asszonyt, hogy kísérje az irodába. Itt így szólt hozzá:
—Mindent elköltöttem, a romlás vár reám. Ez a tizenöt évi küzdelem gyű-

mölese. Meg kellett lopnom önt, vagy nevenem a bukás foltját tűrnöm. Szörnyű dilemma ez. Megbecsületeltem, foltlat nevenem, becsületeltem, életem, így kellett szembenézni az élettel. S nem merem. Elveszttem. Hozzányultam az ön pénzéhez, azzal folytattam a rést. A balszerencse tovább elődözött, és most két folttal megbélyegezve állok ön előtt.

—Az asszony merően nézte az erőlyes arcot, mely lassan elvesztette keménységét s a kétségbeesés kuszált rajza vibrált rajta.
—Egyedül életem, — mondta maga elé merelve a férfi. — Rettenetes magánosságban. S egy élet munkáját fordítottam arra, hogy megnyerjem egy asszony szerelmét. De az a nő jögből volt. S lábam alól akkor veszett el a talaj, mikor végkép le kellett már mondanom a reményről, hogy biztat a siker...

—Ki volt az a nő? — sottogta lágyan az asszony.
A férj arczán ujra megjelent az erős lelki emberek energiák álarca.

—Az a nő multjából egy foltot hozott magával s én, hogy elfeledtessem azt vele, új foltokat szereztem magamnak... hogy méltó legyek hozzá.

—Méltó vagy, méltó vagy hozzá, — lihegte az asszony s térden volt előtte.
—Azok a foltok betakarják az enyémet, és kiengesztelik lelkiünket. Imádlak én uram, én erős uram. Imádlak.

Átölelték egymást, szenvedélyesen. Először életükben.

—Eddig folt égett lelkemet, s csak a pénz vetett fátyolt reá. De ez alól is kiúzott a folt. Most már vége örökre. Nagyobb elégtételt törölte el. Szegények lettünk, de boldogok leszünk.

SOUT
GYELM
nyékén
re intéz
héten a
merítő
tot lapu
kezdük
vasóink
Benden
NÁCZ
felvétel
talmazv
A S
SÁGI
meg a
bizott
gi ülesé
hon m
jelenlé
lakbér
szerző
Segélye
mebet.
lyet m
a men
háztét
nagyöl
helyez
tároza
menhá
mazás
ételber
jótéko
nagy o
bályok
ban u
tő mó
áldása
kothat
konsá
mosto
magya
gyoná
dorlók
gyar
fojtam
az ala
munk
állásá
el lett
sára o
zottsá
valós
lárdá
— A
Hoen
gyar
HO
punk
arról
kaiak
az it
gyar
Cziki
zümk
szám
az an
Buda
megf
adja.
hóna
Mihá
igazg
dolg
a szá
fog á
vend
kor
sükr
mely
enne
sa.
Mag
Z
ARK
New
péld
idesz

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságvállalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHALY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefon: 4350 ORCHARD.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarországi egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray. Edited by MICHAEL SINGER.

EDITORIAL ROOMS: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

Hirrovatunkban felelőnk, hogy a magyar kormány javaslatot terjeszt a képviselőház elé, melynek elfogadásával a kiegyezés januárius elsején életbe lép, habár a „Ház” még le nem tárgyalta.

Az e célra kiküldött bizottság egyhangulag elfogadta a javaslatot, a miből azt következtetik, hogy a „Ház” is elfogadja egyhangulag. Osztrák a reményt már csak azért is, mert az el nem fogadás esetére a kormány le akar mondani. Már pedig a jelen körülmények között kormányváltás visszatérést jelentene a régi elvekhez, azokhoz az elvekhez, amelyeknek negyven esztendő óta a nemzeti eszmék rovására szereztek érvényt.

Lapunk előző számában jelentettük, hogy a New Jersey állambeli New Brunswickon egy magyar lelkésznek felesége az utczán megkötött egy magyar papot. A távolból pedig egy egész csomó magyar lelkész gyönyörködött abban, hogy társukat az Urban miként ütlegeli egy magyar nő.

Nem azt kutatjuk, vajjon a szóbanforgó lelkész rászolgált-e a korbácsütésekre. Nem a mi dolgunk annak a megvizsgálása. Csak a tényt konstatáljuk. És ez a tény föltette elszomorító. A munka Amerikában elfájtja, eldurvítja az embereket. Azért küldtek hát közönbé magyar papokat, hogy elensúlyozzák a sorvasztó munkának elfájtó erejét, hogy ápolják szívünknek fogékonyágát az élet eszményei iránt. Tőlük, azoktól a papoktól várjuk a jó példát mindmégannyian. New Brunswickon megadták azt a példát, amelyet remélhetőleg nem fog követni még az a magyar munkás sem, aki a hivatalukat felértő papokra sem szokott hallgatni.

Vezérezikkezünk annak idején arról a körlevélről, amelyet „a new yorki magyar színtársulat” eresztett szélnek s amelyben keservesen panaszkodott arról, hogy az amerikai magyar sajtó nem támogatja kellően a „hivatást” teljesítő, kulturális hivatást teljesítő magyar színészeket.

Vasárnap azok a panaszkodó színészek megmutatták, hogy minő hivatást teljesítenek. Rátették a színpadra Széchenyi gróf és Vanderbilt Gladys nevét. Az ilyen fogásokhoz alig nyútak a magyar színészetnek amaz apostolai, akikhez vádlevelükben magukat hasonlítani a new yorki magyar színészek elé — szerénytelenek voltak.

Adunk nekik egy jó, baráti tanácsot. Szívleljék meg. Közönséget nem fogásokkal lehet fogni, hanem jól rendezett előadásokkal. A jó előadások képezik azt a reklámot, amely előtt a sajtó is szívesen meghajtja zászlaját.

Szomorú világosságot vet a hazai viszonyokra egy eset, amely most Ipoly-ság polgárságát foglalkoztatja. Egy úri kéjencez megrontotta egy ottani írónak tizenkétéves leányát. S a meggyalázott apa nem mer leánya megrontója ellen fellépni. Attól tart, hogy elveszti amugy is szűken kimerített. Kell ehhez kommentár? Fájdalom, nem kell.

AMERIKAI DOLGOK.

THAW SZÁMÚZVE. White Stamford építésznek még ma is a Thombsban ülő gyilkosát a pittsburgi milliommok társadalma száműzte. Thaw Harryt a felső négyesnek kékkönyve nem említi. A száműzött Thaw Harrynak most már, ha tulesett a börtönből való kijutás gondjain, azon kell törnie a fejét, miként kell bejutnia a társaságba ismét.

BETÖRÉS A KINCSTÁRBA. Washingtonban az állami kincstár palotájának abban a szobájában, ahol a régi, becseselt pénzeket őrzik, betörést követtek el eddig ismeretlen tettesek. A szoba falán ugyanis egy óriási tűkör lógott, melyet szombaton reggel darabokra törve a földön találtak. Állítólag a betörők a tűkör mögött sejtettek kincseket. Sokkal valószínűbb azonban az, hogy az éjjeli őr, mikor a szobába belépett, a szoba tulsó oldalán egy alakot pillantott meg, akire minden további nélkül rálőtt. Azon a tulsó falon pedig tűkör volt s a jámbor éjjeli őr a tűkörben megjelenő saját képére lőtt. Erre vall egy, a falba furdott revolvergolyónak a nyoma.

A BANKBUKÁSOK TÖRTÉNETÉHEZ. A brooklyni Borough-Bank három főhivatalnokát, Gow Vilmost, Maxwell Howardot és Campbell Arthurt letartóztatták. A vád sikkasztás és hamisításról szól. A kihallgatás során annyira valószínűnek látszott a vád, hogy mind a hármát a bíróság kezes-ség mellett hajlandó szabadlábra bocsátani. Maxwell csak 30.000 dollár, a másik kettő pedig csak 20.000 dollár biztosíték mellett hagyhatja el börtönét. A Borough-Bankot a most letartóztatott három főhivatalnok állítóg több száz ezer dollár erejéig károsította meg.

SZERZŐDÉSES MUNKÁSOK. Az ellis islandi bevándorlási hatóság az utolsó időben különösen nagy figyelmet fordít a bolgár bevándorlókra, akik tömegesen, százával jönnek egyszerre ebbe az országba és egy-egy szállítmány mindig egy és ugyanazt a címet diktálja be. A múlt héten 200 bolgár érkezett a new yorki kikötőbe, akik természetesen ismét egy helyre törekedtek. Vallatára fogták őket és hamarosan kiderült, hogy őket egy gyár szerződtette munkásoknak s hogy az a gyár vette meg a hajójegyeket és látta el őket bőségesen pénzzel is. A 200 bolgárt e héten visszaküldik.

LEÉGETT INTÉZET. Greer Györgynek a New York állambeli Rye közelében levő kutyanevelő intézete pénteken kigyuladt. Hatvan fajkutyát orditása verte fel a környéket. A kutyanevelő háját téve futkosott fel s alá. A kétségbeesés mit sem használt. A drága kutyák mind egy szálíg odavesztek. A kár 25.000 dollár.

ÖRÜLT RÉMTETTE. Rochesterben Thomas gazdálkóló a felesége két gyermekét leszurta. A gorszó és jó anya rémtettét mindenki hihetetlennek tartotta. A szerencsés asszony rémtettét örültségi rohamában követte el. Thomasét kórházba szállították.

MEGÖLTE A FÉRJÉT. New York állam Reusleear nevű városában borzalmas tragédia játszódott le. A Hildy házaspár már hónapok óta meglehetősen feszült viszonyban élt. A veszekedés, perpatvar napirenden volt, ami különösen az asszonyt nagyon elkeserítette. Szombaton ismét összekaptak valami apróság felett. Az asszony elkeseredésében revolvert ragadott, először agyonlőtte férjét, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert. A házaspárt a lövések zajára elősiető szomszédok a szoba padlóján elterülve, holtan találták.

KIUGROTT AZ ABLAKON. Brooklynban Grossné és fia éjjel-nappal egyebet sem csináltak, mint vigyáztak az elmebeteg Grossra, nehogy valami kárt tegyen magában. Gross azonban egy örízetlen pillanatban mégis csak az ablakhoz tudott sompolyogni, azt kinyi-

toitva s már ki akarta magát vetni rajta, amikor felesége és fia észrevették. Kétségbeesett dulakodás támadt közöttük, míg végre az örült mégis csak le tudta magáról rázni a virrasztástól elgyengült feleségét és fiát. Akkor az-után levette magát az ablakból. Gross a harmadik emeletéről való leugrástól egy kissé elkabult, hanem aztán összeszedte magát és futásnak eredt. Egy rendőr elfogta. Zavaros beszédéből észrevette, hogy örülttel van dolga, hát mentőkért telefonált. Hanem Grosson akkor már kitört a dühöngő örültség. Négy ember kellett ahhoz, hogy a mentőkocsiba be tudják túszoálni.

ELBOCSÁTOTT MUNKÁSOK. Road Island állam Pawtucket városában a Maville szövőgyár tudatta 2500 munkásával, hogy a gyár üzemét egyelőre kénytelenek beszüntetni. Az igazgatóságot erre a lépésre a pénzüzüké kényszerítette.

BIZTATÓ HIREK. Philadelphában az a hír volt elterjedve, hogy miután a Pennsylvania-vasúttársaság visszavonta a Baldwin-féle lokomotívgyárnál tett rendelését, a telep munkásainak nagy része el lesz bocsátva. Az említett gyárból már eddig elbocsátottak 5000 munkást, de ezeknek elbocsátása semmi néven nevezendő összefüggésben nincsen a Pennsylvania vasúttársaság rendelkezésével, ami különben még majd csak ezután lesz megtéve.

MEGINTE DOLGOZNAK. Pittsburg és környékén is javulnak a munkaviszonyok. Egyes gyártelepek, melyek egyelőre beszüntették üzemüket, ismét felveszik a munkát. Így a Zug Iron & Steel Co., mely már két hét óta csukva van, 1000 munkással tegnap kezdte meg a munkát. Az Oliver Iron & Steel Co., valamint az Oliver Snyder Steel Co. pedig elbocsátott munkások egy részét fogadta vissza. Ez a két telep eddig egy héten csak két napig tudott dolgozni munkásainak. Mint értesülünk, Pittsburg környékén, mindenütt javulnak a munkaviszonyok.

NEVADA ARANYA. A Nevada állambeli goldfieldi aranytelep igazgatója a pénzváltás megoldására és az arany forgalomba hozatalára azt ajánlotta, hogy a szinaranyat lássa el az állam hivatalos peséttel és az ilyen aranytömböket, vagy rudakat fizetési eszköznek ismerjék el. Goldfield maga képes lenne havonként 600.000 dollár értékű aranyat előállítani és így módon a pénzváltás hamarosan meg lenne oldható.

MEGÁLMODTA A HALÁLT. Birmingham Jenő Connecticut állambeli bridgeporti lakos pénteken éjjel elalmodta, hogy iskolatársa és jóbarátja, Silliman Frigyes, akivel előző este együtt mulatott, meghalt. Reggel azonban elmondta a dolgot feleségének és telefon utján tudakozódott barátja után. Miután választ nem kapott, elment Sillimanhoz, aki már akkor ki volt terítve.

A TÖRVÉNY ÉRTELMEBEN. Oklahoma cityben a szesz italokra törvényileg kimondott tilalom folytán egymásután pusztulnak el a szeszgyárak és koresmák. A kíméletlenül végrehajtott törvényeknek most egy nagy sörgyár esik áldozatul. Háromezer hordó sört elkobzott a hatóság és ugy intézkedett, hogy azokat mind a csatornába gurítsák. A sörgyár a kormányzóhoz folyamodott aziránt, hogy 24.000 dollárt képviselő sörkészlétet ne öntsék a levezető csatornába, hanem engedjék meg azt, hogy a cég az a város, illetve állam határain kívül értékesítse.

MORGAN ROOSEVELTNÉL. Morgan Pierpont és még egynehány pénzfejedelm pénteken Washingtonba utaztak, ahol még aznap este Roosevelt Tivadarral hosszabb ideig tárgyaltak. A tárgyalás részleteiről semmi hír sem szivárgott ki, de kétségtelen, hogy a pénzváltás miatt kérte Roosevelt Morgant magához.

A NAGYVILÁGBÓL.

A KÉNYSZER. Az osztrák kabinetnek egy keresztényszocialista tagja is van. A keresztényszocialista párt kézzel-lábbal kapálódzott a dolog ellen, de Beck miniszterelnök azt mondta, hogy ha kabinetjében nem lesz keresztényszocialista képviselő, akkor a parlamentet feloszlatja. Ilyen módon lett a keresztényszocialista párt egy képviselője miniszter.

TAFT SZENTPÉTERVÁROTT. A szentpétervári amerikai kolónia Taft hadügyminiszter tiszteletére diszlokómát rendez december harmadikán Szt. Pétervárott. Taft Károly e hó 30-án érkezik oda, ahol a nagykövetség fogja őt fogadni. A czárnál Taft nem mint hivatalos személyiség jelenik meg, hanem azért mégis feltűnő pompával lesz fogadva.

A FEKETE KÖNYV. A kelet-porzországi orvosszövetség különös dologra adta a fejét. Egy kis könyvet bocsátanak ki minden hat hónapban, melyben azoknak a neveit teszik közzé, akik nem szokták az orvosi segélyt megfizetni. Az ottani orvosok ugyanis nagyon panaszkodnak, hogy a betegek teljességgel nem fizetik meg az ő fáradságaikat. A könyv hírének hallatára máris egymásután jelentkeznek a páciensek, hogy régi számlájukat kiegyenlítsék.

BONA PARTE HERCEGNŐ FÉRJEHEZ MENT. Hetekkel ezelőtt megirtuk, hogy Bonaparte Mária hercegnő György görög királyi hercegnék menyasszonya. Az esküvő a legnagyobb esendben folyt le Passy város polgármesteri hivatalában. A vőlegény részéről Miklós görög királyi herceg és Delyannis nagykövet, a menyasszony részéről pedig Bonaparte János herceg és Radziwill hercegnő voltak a tanúk.

KIRABOLT VONAT. Legkövetségbe sem vall Franciaországra az a rabló-historia, amiről Etampes városából hoztunk hírt a táviró. Nem messze ugyanis a városról a touloni expresszvonatot három rabló megtámadta, a postakocsi hivatalnokát lelőtték, magukhoz kaparintották a pénzeszközöt és legróttak a vonatról. Az etampesi állomáson perze rögtön észrevették a dolgot s a rablók kézrekerítésére kiküldték a rendőrség embereit. A nyomozás ez ideig eredménytelen.

KRAVAL HAVANNÁBAN. A munkásszövetségnek Havannában tartott nagygyűlésére beállított a város rendőrkapitánya és letartóztatta a gyűlésezőket. Vádat emelt a munkásszövetség ellen egy Quintana nevű építési vállalkozó. Azt mondta, hogy a nem szövetkezési munkások ellen való lázítás a gyűlés célja és így közvetve a fennálló rend megzavarása. A letartóztatottakra a vád annyira súlyos és annyira valószínű, hogy kihallgatásuk után nem bocsátották őket szabadon.

ÉHINSÉG. Lappföldön éhínségnek néz elé a nép. A termést a felhőszakadások teljesen elpusztították és a népek már nincsen mit ennie. A svéd kormány minden intézkedést megtett, és a napokban már megkezdődik az élelmiszerek szállítása.

VASUTI SZTRÁJK. Az angolok indiai gyarmatain a vasutasok sztrájkra mentek. Nem európai passzív rezisztenciával sztrájkolnak, hanem nagyon is aktív módon. A sztrájkolók ugyanis egyszerűen kirabolják a tehervonatokat. A kormány a sztrájkolók megfélemlítésére katonasígot rendelt ki.

INOG A TRÓN. A portugál királyné Londonba utazott és elpanaszolta keserveit az angol királynak. Arra kérte, járjon közben, hogy Miguel braganza herceg, aki Ausztriában él, ne fogadjja el a portugál ellenzékét őt királlyul hívó ajánlatát. Miguel braganza herceggel mint trónkövetelővel fenyegetik a portugál királyt, aki egy év előtt feloszlatta a parlamentet és azóta önkényesen kormányoz. Az ellenzék azért most király ellen lázítja és féli, hogy a dolognak esakugyan komoly vége lesz, ha ugyan a makacs király addig akar kormányozni, akár valamelyik idegen hatalom meg nem puhítja. — A fellázított nép most már szabadulni akar királyától. A braganza hercegné már oda is kinálták a koronát, de ő gondolkozási időt kért, bizonyára azért, hogy addigra a forradalom teljesen kitörjön s ő neki már sok baja ne legyen. Számítása valószínűleg helyes, mert Portugália már a forradalom küszöbén áll.

FIGYELEM! A vidékről azt az értesítést veszem, hogy honfitársainkat most legtöbb helyen „CHECKKEL” fizetik, miért is tudom, sukra hozom, hogy aki haza akar utazni, vagy pénzt és hajójegyét küldeni haza, vagy árut rendelni, az a „CHECKKET” hozza magával, vagy küldje KISSL EMIL bankárnak, ahol minden levonás nélkül elfogadjatik, vagy készpénzre beváltatik. KISSL EMIL, bankár. 104 SECOND AVE., NEW YORK.

A mi kedvelt bankárunk JOS. TOMCSÁNYI — HOMESTEAD, Pa. — DUQUESNE, Pa.

STENCZEL RICHÁRD úr Philadelphában és környékén képviseli a „Bevándorló”-t. Elfizetési díjak felvételére és nyugtázására fel van hatalmazva.

United States Health and Accident Insurance Co. I. E. PITCHER, President. BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET — — ELLEN. — KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK. SEGÍTSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET ELLEN! Aki családját és önmagát szeretni, siessen beiratkozni. Beiratási díj 5 DOLLÁR, havi járuléka 1 DOLLÁR. AKI természetes módon megbetegszik, félveve át minden napra egy dollárt kap. AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap. AKIT utazás közben baleset ér, hetenkint tíz dollárt kap. AKIT baleset folytán utólér a halál, örökösének a társaság kétszáz dollárt ad. MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVÁBBIT MEGMOND, KIVÁNATRA INGYEN MEGKÜLDÜNK MINDENKINEK BÉRHOVA. Minden levél így czimzendő: UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO. 76 William street, NEW YORK CITY.

ALAPITATTOTT 1889. EGYESULT ERÖVEL. JACOB KLEIN MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA 1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA. KÜLDÜNK PÉNZT az ő-hazába olesó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postai feladó vérvényt. VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzöket elhelyezük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postakarékpénztárba és beszeressük az eredeti betétkönyvecskét. ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbittatnak New Yorkba. ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVARA IS. MAGYAR AMERIKAI TAKÁRÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA. Két százalékos csekkezámúllára. Négy százalékos betétzámúllára. ALAPTÖKE ÉS FÜLÖSLEG \$175.000.00.

NÉMETH DEZSŐ OKLEVELES AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD. Peres és perenkívüli ügyek. Közjegyzői okmányok. TÜZBIZTOSÍTÁS. — REAL ESTATE. 136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán) SOUTH BEND, IND.

Hazai Dolgok.

Az új huszkoronás.

BUDAPEST. Az hírsí a szegény ember, hogy csak neki vannak pénzügyi bajai, holott az állam jelenti újra, meg újra, hogy ő nincs megelégedve pénzügyi helyzetével. Mert különben miért történtek meg, hogy 1908. május elsőjén harminczmillió korona értékben új huszkoronás bankjegyek jelennek meg. A régi nem jó. Vagy kevés van belőlük, vagy pedig a meglévőket kitűnően utánozzák és hamisítják. Az új pénz papírosa vastagabb lesz s előállítására egy új pénznyomógépet használnak. Az új bankó kisebb lesz valamivel az eddigi huszkoronásnál, de nagyobb, mint a tízkoronás, szinte lilás lesz, de kék, zöld, sárga tükörzöldik benne s világosság fele fordítva, mint a kameleon, változtatja színét. A színes, tarka pénz két mezőre oszlik, az egyik ovális alakú, a másikon, a kisebbiken szép női fej díszlik. Ugy a magyar, mint a német oldalon a fej a jobb oldalon lesz. A mostani az ellenkező oldalakon vannak a fejek. Ez a külső kép. Tessék jól megnézni és megjegyezni, mert az eleven példányt még őrzik és nekünk, ah! — szögig rejtve tartják.

A politikai órásmester.

BUDAPEST. Mészáros Imre Lipótköri órásmester és órásmester schogyse tud meglátározni a jelenlegi politikai viszonyokkal. Különösen felháborítja őt a nemzetiség és a horvát képviselők magatartása. Egy ízben a képviselőház karzatán már kifejezést adott felháborodásának, de akkor mindössze az történt vele, hogy levezették a karzatról és a háznagy irodában megmagyarozták neki, hogy a képviselőházban csak a képviselőknek szabad hangosan szólni. Mészáros ezt tudomásul is vette, de most ismét elfogta a buzgóság és minap délelőtt újra megjelent a karzaton és onnan hallgatta a képviselők beszédeit. Egy ideig nyugodtan figyelte a lent történeteket, egyszerre azonban hangosan közbeküldött és szilabizta a horvátokat. A teremtés nyomban levezették Mészáros az előki szabálya, ahol tudtára adták, hogy egyszer s mindenkorra kitiltják a képviselőházból. Ezután egy rendőrelvezette az ötödik kerületi kapitányságra, ahol ötven korona pénzbírságra ítélték.

Elszállított ügyvéd.

BUDAPEST. Huszonöt évvel ezelőtt ügyvéd, majd kiriai tanácsjegyző s néhány évvel később 200.000 korona értékű vagyon ura volt Pásztori Rózsa János, most pedig egy Nemuda Venczell nevű ügyvéddel együtt többrendbeli okirathamisítás vádjával terhelve állott a budapesti büntetőtörvényszék előtt. Nem is tagadta, hogy nemcsak elkövette, de ő is eszelte ki a hamisításokat s az ügynek csak eszköze volt neki. A 200.000 korona vagyon, amit apjától örökölt, három év alatt elpusztult, azután nehéz volt neki becsülnie uton a megszokott életmódot folytatni s nemcsak rá tönkrementek után büns utra tévedt. Elhílték egyévi börtönre, amit le is ült. Ekkor már szeretett volna dolgozni bármit, de mindenütt elutasították. Ő is, családja is nyomorban volt s ekkor határozta el magát arra, hogy büns uton is pénzt szerez. Megtudta, hogy a „Wiener Versorgungsanstalt“ életjáradékbiztosító intézetnek sok ügyfele van Magyarországon is, akiknek szelvényeit a Merkur-bank és a Magyar Általános Hitelbank váltják be. Egy nyomában egész halom ilyen szelvényblankettát nyomtatott, azokat Nemuda Venczell nem létező egyének neveire töltötte ki s a személyazonosságot az V. kerületi eljárással igazoltatta, a hol nagyon könnyen ment az igazolás, mert csak a szolgának kellett adni egy korona borraivalót s rendben volt minden. Tizenkét ilyen hamisított szelvényre 5700 koronát sikerült felvenni Pásztorinak, míg rajtavesztett. Őt is, az ügynökként is letartóztatták s mindkettőjük felett most ült törvényt a budapesti büntető törvényszék Jambiczky dr. örvényszéki bíró elnökele alatt.

A bíróság Pásztori Rózsa Jánost 8 rendbeli magánokirathamisítás büntetése és 5 rendbeli vétsége miatt másfél évi börtönre és összesen 420 korona pénzbüntetésre s, Nemuda Venczell pedig 7 rendbeli magánokirathamisítás büntetésért és 4 rendbeli vétségéért héthavi börtönre és 280 korona pénzbüntetésre ítélt. Az ügyész súlyosbításért felelt. A szabadlábrahelyezés iránt előterjesztett kérelmet a törvényszék elutasította.

A ravasz tolvaj s a ravaszabb bíró.

BUDAPEST. Soha még ennyire ki nem tűnt, hogy a magyar embernél,

még ha gazember is az illető, önkéntelen és veleszületett tulajdonság az udvariasság, mint a napokban egy járásbírósi tárgyaláson.

A VII. kerületben lopás miatt vonták felelősségre Ferkó Péter volt földművest. Ferkó csak nemrég került egy békésmegyei faluból Budapestre kocsinak. De nem becsülte meg magát, először meglapta gazdáját s amikor e miatt elkergették, szállásadó asszonyának értéktárgyait lopta el. A rendőrségtől a lopási vétség aktái a járásbírószághoz kerültek s velük együtt Ferkó is.

A ravasz ember azzal védekezett, hogy már hónapok óta egész testére béna, karjai hűdöttek s a lábán is alig tud állni. Mozogni éppenséggel nem tud s már ennél fogva sem követhette el a lopást.

A járásbíró sejtette, hogy szimulánsal van dolga s már orvosi szakértő segítségét akarta igénybe venni. De közben ravasz ötlete támadt.

A kezében tartott tollat hirtelen kiejtette a kezéből s a toll egyenesen a vádlott lába elé hullott.

A reflex mozdulat csakugyan nem maradt el.

Az eddig megrokkant, összezugsogorodott vádlott villámgyorsasággal hajolt le és kifogástalan udvariassággal nyújtotta át a tollat.

Az udvariasság Ferkót persze elitelték. *Leégett katonai lövőde.*

ABRUDBÁNYA. A várostól mintegy 2—3 kilométernyire fekvő katonai lövőde helyisége a színnel és a benne levő katonai jelzőkkel együtt teljesen leégett. A tőle mintegy 100 méternyire fekvő löporraktárt sikerült megmenteni. A tűz keletkezésének oka a katonai asztalosok hanyagsága volt, kik a katonai jelzőkhöz enyvet olvasztottak és e közben támadt a tűz. A kár a katonai kincstárt terheli.

Az aradi rendőrök.

ARAD. A múlt héten Dóm Tódor aradi kocsis alaposan berugott. Ittas állapotban verekedett két ismert aradi eszkefogóval. A rendőrök választották szét őket és Dóm Tódort bevitték a rendőrségre, ahol éjszakra egy zárkában helyezték el. Dómot másnap reggel, mintán kijózanodott, szabadon bocsátották. A kocsis a rendőrségről rögtön a kórházba ment, ahol egy rendőrtiszt előtt tett vallomásaiban két rendőrt bevádolt, akik megverték és hasbaragatták. Másnap Dóm meghalt és a boncolás kiderítette, hogy a kőlerőszak következtében beállott belső sérülések ölték meg. A vizsgálat megindult a két rendőr ellen, akik tagadnak.

Verekedésből gyilkosság.

DEBRECZEN. Baranyi Sándor szoboszlói lakos öccsével, Baranyi Sámuellel kiment a vasúti állomásra. Miközben várták a vonat indulását, odaléptek hozzájuk Gyulai András, szintén szoboszlói legény, ki régi haragosa volt Baranyi Sándornak. Szóváltás támadt, majd verekedés, melyben már Baranyi Sándor huzta a rövidéket, mikor Baranyi Sámuel éles bieskával rontott bátyja támadójára és azt markolatig nyakába dőfte. A megszurtt legény pár pillanattal távolgott s aztán élettelenül rogyott össze, mire mentésére siettek, már halott volt. A gyilkos legény elmenekült, de később a csendőrök letartóztatták.

Vértanúk emléke.

EPERJES. Az itteni vértanúk emléket megőrkítő szobor, Markup Béla szobrászművész ihletett munkája, im már elkészült és annak a kollégium falába leendő beillesztése folyamatban van. Az emlékművet országos ünnepély keretében a jövő tavasszal leplezik le.

Meggyilkolt agasztán.

GYŐR. Varsányban rettenetes módon gyilkolt meg két erősr egy 73 éves agasztánt, mert az a varsányi erdőben gallyakat szedegetett. Múlt vasárnap történt a véres gyilkosság, de csak vasárnap jöttek nyomára. Pethő István 73 éves, öreg ember szerdán kora reggel a varsányi erdőbe ment gallyakat szedni. Közben odavetődött Kemény István, óreg embernek egy nagy fatuskóval. Mikor látta, hogy az vérez, a patakhoz kergette lemosni magáról a vért. Időközben Tóth József erősr is odakerült és ekkor ketten ismét nekiestek Pethőnek. Mikor már nem volt benne élet, tettük től megriadva, az öreg ember által szedett gallyak alá rejtették a hulláját. Az eltűnt családja feljelentésére a csendőrség nyomozni kezdett és meg is találta a szétvert fejű agasztánt. A két elvetemült erősröt a helyszínére kiszállított vizsgálóbíró letartóztatta és a vesztprémi ügyészség börtönébe szállította.

Halál a sineken.

HAJDUHADHÁZ. Az állomástól

nem messze a sinek mentén egy borzalmasan összeroncsolt férfitüllára akadtak. A vasút személyezte azonnal értesítette a csendőrséget, mely a hatóságokkal együtt nyomban helyszíni szemlét tartott. Miután konstataáltak, hogy az elgázolás vasárnap este történetett, megállapították azt is, hogy a szerencsétlen agyongázolt ember hadházi illetőségű, Kálmán Miklósnak hívják. Hozzá tartozói vasárnap reggel óta nem látták. Legvalószínűbb, hogy késő este botorkált haza a vasúti töltésen s nem hallotta a vonat közeledtét, mely aztán agyongázolta. Ennek dacára azonban az öngyilkosság nincs kizárva. Éppen azért a hadházi járásbírószághoz érélyes vizsgálatot indított az eset homályos részleteinek felderítésére.

Szövetség hírvéste.

HAJDUHÁZ. P. Kiss József gazdálkodó feltéknységű dűhében átvirrasztott éjszaka után reggel feleségét vadásztörrel szövezsúrta. A nő azonban nem meghalt. A hitvesgyilkost a csendőrség a debreczeni fogházba szállította.

Családi dráma.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY. Maksa János napszámos a közeli tanyán lakó feleségét este hazahívta, mert ez elhagyta őt. Az asszony, mivel férje kezében pisztolyt látott, menekülni igyekezett előre és a szobába rohant. Férje utána ment és a szobában betegen fekvő Csuka Sándorné tanyáné ágyához szorítva feleségét, ötször rálőtt. A golyók közül több a tanyánéba is hatolt. Az asszonyok mindketten haldoznak. A menekülő gyilkost az éppen odaérkező Csuka megfogta és meg akarta ölni, de az odafutó tanyaiak kiszabadították a gyilkost és megkötözve Hódmezővásárhelyre vitték.

Nagy urak, kis leányok.

IPOLYSÁG. Egy tizenhároméves kis ipolyásági leánykát előkelő, gazdag és befolyásos urak elcsábították, annyira hogy nyilvánosságra került a dolog s a leánykát az ipolyásági polgári leányiskola igazgatója, Nagy Aranka kicsapta az intézetből, melynek III. osztályába járt. A kis leány édesapja írónok a megyénél, aki fél a botránytól, nem mer fellépni a kis leány erkölcsi gyilkosai ellen, mert reszket, hogy elcsappják a bűns nagy urak és tönkre megy, elvész a kis, sovány kérését. Azzal, hogy elcsábították, ugyszólván egész Ipolyság szemeláttára megbecsületlenül tették a leánykát, még nincs elintézve a dolog. Más is történt. A gyermek beteg lett, súlyos beteg és kérdés, hogy egyáltalán felgyógyulhat-e.

Egy lap tudósítója beszélt az ipolyásági körházi főorvossal, Kovács Sebastyénnel, aki következőképp nyilatkozott:

— A botrányról tényleg mindenki beszél Ipolyságon. Pozitív azonban nem lehet tudni, mert az ügyészség nem avatkozott a dologba. A kis leány szülei nem tették feljelentést. Annyi azonban pozitív, hogy a leánykának ott kellett hagynia az iskolát, a harmadik polgárit!

A boszu.

KISHAGYMÁS. Gelencsér Ferencz, a községhez tartozó háromházi pusztá gazdája lustaság és életveszélyes fenyegetés miatt elbocsátotta szolgálatából Farkas József kocsis. Múlt vasárnap bucsu volt a községben s természetesen a háromházi pusztá cselősége is ott mulatott. Estefelé Gelencsér átment a korcsmába, hogy figyelmeztesse cselédét az estéli etetésre. Mikor kifelé indult, Farkas egy üveget vágott a gazda fejéhez, mire az botjával a legényre ütött. Ezután birokra keltek s Gelencsér már-már letépete a legényt, mikor az hátraugrott s egy nyitott késsel — amit az anyja adott hirtelen a kezébe — mellbeszurta a gazdát. A súlyosan sérült embert, kit felesége s négy kis gyermeke sirat, a pécsi kórházba vitték. A merénlyt letartóztatták.

A legöregebb zenész.

LŐCSE. Megható ünnepély játszódtott le minap. Kottler Mihály, a helybeli plébániatemplom karnagya, egy 88 éves aggyastán, ünnepelte hetvenéves zenési jubileumát, mely alkalomból a veterán karnagy, az ország legidősebb zenésze, rokonszenves ovációknak tárgya volt. A város nevében Kayndr Gyula polgármester, az egyház részéről Kompanyik Colesztin apátplebános, a róm. kath. tanítótestület megbízásából pedig Greschik Győző iskolaigazgató küldöttségek élén üdvözölték a jubilánst, aki mint 48-as honvéd résztvett a szabadságharcban. Hir szerint Kott-

ler Mihályt felsőbb helyen érdemeinek kitüntetésére ajánlák.

Tizenöt éves betyárok.

NAGYKORPÁD. Somogy megye, Széles György és Farkas János tizenöt éves inasok annyira fellelkesültek Rinaldo Rinaldini kezükbe került történetén, hogy ők is betyárokká akartak lenni. Megszöktek munkaadójuktól s betörték Politzer Géza nagykorpádi bérlő házába, akitől puskát, pisztolyt és töltést loptak. Aztán nekivágtak a nagyvilágnak. Éjjel vadásztak, a zsákmányt megsütve, elfogyasztották, nappal pedig az erdőben elbujva aludtak. Ily módon eljutottak egész a horvát határszélig, majd visszatértek Ládódra, ahol egy harmadik társuk megérkezésére vártak. De a harmadik, Kulcsár József vasúti szolga elárulta őket az állomásfőnöknek. A találka helyén Kulcsár helyett Kis János vasúti munkás várta őket több esendőrel. Széles György, amikor látta, hogy több estek, revolverrel súlyosan megsebesítette a vasúti munkást. A csendőrök aztán elfogták a kiskoru betyárokat és bekisérték őket a nagyváti járásbírószágra.

Tanulók és tanulók.

ROZSNYÓ. Bugyi Gyula, a rozsnयीi katolikus főgimnázium próbaéves tanára az intézet VIII. osztályu tanulóit óraelőti zajongásért erős hangu dorogáló szavakkal utasította rendre. A tanulókat a tanár sértő szavai annyira felingerelték, hogy első felhevülésükben elégtételt kéro levelet intéztek Bugyi tanárhoz, melyben sértéseinek visszavonására hívták fel. A tanulók később késznek nyilatkoztak ugyan már a bocsánatkérésre is, a tanártüstület azonban súlyos, kemény ítéletet hozott a dologban: az osztály legjobb előmeneteli és példás magaviseletu tanulóit közül négyet kizárt az iskolából, mert a levél értelmi szerzőségét nekik imputálták; a többi 25 tanuló pedig a tandíjmentesség megvonása és egyéb szigorú fenytékek által büntették.

A városban természetesen általános nagy izgalmat keltett a szokatlan természetű ügyben hozott szokatlan szigorú ítélet.

Uj kulturpalota.

SOPRON. A Sopron vármegyei Régészeti Társaság a felszámolásban levő Lenk-czég Deák-teri villáját 160.101 koronáért megvásárolta egy kulturpalota céljaira. A kormány 100.000 koronával járult a vételár költségeihez. A régészeti társulat új palotájának érdekességét kölcsönöz az a körülmény is, hogy Schaumburg-Lippe herczeg több éven keresztül lakott ott a már néhány évvel ezelőtt elhunyt nejevel, a dán király leányával.

Megölle az anyja szeretőjét.

SZÉKESFEHÉRVÁR. Véres eset tartja izgatottságban Dunapentele község lakóit, ahol egy fiatal földművelő-gény meggyilkolta az anyja szeretőjét. Özv. Kiss Istvánné dunapentelei asszony az utóbbi időben szerelmi viszonyt kezdett a falu egyik tehető gazdájával, Istenes Istvánnal, aki azonban nála jóval fiatalabb volt. Kiss Imre, özv. Kiss Istvánné legényfia, nagyon restelte a dolgot és gyakran kérte any-

ját a viszony megszüntetésére. Minap Istenes boros fővel állított be Kissék lakására és szeretőjét, Kissnétt ütlegelni kezdte. Az asszony elmenekült hazulról, a lakásban csak Kiss Imre maradt anyja szeretőjével. Kiss Imre, aki gyölyölte Istenes, anyja távozása után valószínűleg rátámadt a részeg emberre és egy konyhakéssel hét szúrást ej-

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Flumen át a Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbítására az óházába a legmegbízhatóbb czég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar közönségeknyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kizozatala és hazaszállítása.
Levélzím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

H. ELADNI
akarja Magyarországon fekvő vagyonát, HA VÁSÁROLNI akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre:
John Majores
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA
Dr. J. S. MILLER
184 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül — dolgozik. —

THE STAR BOOK BINDING CO.,
Alapítványi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTANYOS ÁRÁK. —

KLEIN ISIDOR
MAGYAR BANKHÁZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Perект, szerződések, konzuli hitelleitéseket, katona-ügyeket biztosan elintéz.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZOLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az óházába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ TRENTONBAN.
P. A. SPRACKLEN
356—358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kiszolgálás.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK AMERIKÁBÓL
Ha Magyarországon hagyott szeretett karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képbemutatott, arannyal vastagon futtatott, 15 ékköves órát, melyet mi Magyarország bármely részébe elküldünk. Ára SZÁLLÍTÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLAR, mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára \$4.85. Rendeléskor csak EGY DOLLÁRT küldjön, a többit az átvételnél.
LEVELÉT IGY CZIMEZZE:
The American Novelty Co.,
95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = NEW YORK.

tett mellé, úgy hogy Istenes még a helyszínen kilehelte lelkét. A tizen nyolcz éves gyilkos tette után önként jelentkezett a csendőrségél, ahol letartóztatták. Kiss Imre a szekesfehérvári kir. ügyészség foglya.

Szerencsétlenség tolatás közben. SZOLNOK. A Máv. műhelytelepén tolatás közben a mozdony elütötte Kohn Adolf 70 éves munkást és mindkét lábát elvágta. Kohn szörnyet halt. A szerencsétlen munkás 40 évig dolgozott a szolnoki műhelyben és az igazgatóság csak nemrég léptette elő és jutalmazta meg sok évi becsületes munkájáért.

Megfuladt házifőnök. TEMESVÁR. Dubniczky János Beajámint, a temesvári irtalmasság-rend hevenyözéves prioritár lakásán megfuladt a tüdőgyulladás miatt, a petroleumlámpa felrobbant, mitől a butortűz fogott és a füstben az aggyasztán megfuladt. Annyi ereje még volt, hogy a szomszéd szobába menekülhetett, de ott összerogyott; úgy találták meg a szőnyegen halva.

Elgázolta a vonat. TORNYOS. Trenesnémege. A vasúti állomás közelében a Nagytapolcsány felé menő vonat a sínpáron áthaladó szekeret darabokra törte és a benne ülő két embert agyonzúzta. A vonatban nem esett kár.

Nagy örökség. TRENCSEN. A bellusi Petrus földmivelő-családot váratlanul nagy szerencse érte, amennyiben a vele atyafiságban volt Petrus József dr. temesvári ügyvéd után kerek 1,200.000 korona vagyon örökölt.

Lövöldöző földbirtokos. UJHARTYÁN. Pestmegye. A községben két szomszéd földbirtokos, Keindl Péter és Kaltnecker Pál nagy ellenségeskedésben élt egymással. Ahol csak lehetett, ártottak egymásnak, s az egész falu kaczagta azokat az apró eseményeket, amivel egymást bosszantották.

Egyszer a két haragos véletlenül összalálkozott az országúton. Mindketten kocsin ültek s hogy egymást megelőzzék, örült ügétverseny keletkezett közöttük. Kaltnecker lovai jobbak voltak s így a versenyben ő lett a győztes. Keindl emiatt borzasztóan megharagudott. Este egy vadászfegyvert vett magához s amikor a szomszéd Kaltnecker szobája első emeletén, belélt az ablakán. Kaltnecker ágyban feküdt már s a golyó ezombját furta keresztül. A lövöldöző földbirtokos letartóztatták, de később szabadlábra helyezték.

NEMZETI ITAL AZ ÜNNEPEKRE.

Hazai vizek, hazai borok, hazai pálinkák.

Ismert embere az amerikai magyarságnak Vidder Emil ur, akinek raktára New Yorkban 44 Avenue C, irodája 40 Avenue C alatt van. Ha Vidder urnak egyéb érdeme nem volna, az ő érdeme az, hogy ő ismertette és kedveltette meg Ameriká népével és Amerikába szakadt magyarokkal a hazai ásványvizeket, amelyeket részint mint gyógyvizet, részint mint borral vegyítendő ásványvizet hozott itt Amerikában forgalomba.

Ezt a tevékenységét hálaosan ismerték el odahaza. De Vidder ur más irányban is szerzett magának érdemeket. Ő volt az első, aki megkezdte az irtóháborút ama lelketlen emberek ellen, akik itt rossz hirbe keverték a magyar borokat, amennyiben magyar bor elnevezés alatt lőré árultak és annyira garázdálkodtak, hogy Amerika népe szinte irtózní kezdett a magyar bortól.

Vidder ur, aki a legjobb borokat, a legkitűnőbb pálinkákat importálja hazulról, nagy költségek és még nagyobb fáradságok árán visszahozította a magyar borok és egyéb magyar italok számára az őket megillető jó nevet s ma már könnyebb munkával jár a magyar borok terjesztése, mert Vidder ur révén most megint szívesen látja azokat az amerikai az ő asztalán.

A közelebbi karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából Vidder Emil ur alkalmat akar adni Amerika magyarságának arra, hogy hazai italok élvezésével fokozzák ünnepi örömeiket. Vidder Emil ur különféle borokból és egyéb italokból mintagyűjteményt állított össze az alábbi árak mellett. E mintagyűjteményeket csakis DECEMBER 15-éig és csakis VISZONTELÁRUSI TÖKNAK adja el. Az első ötven megrendelő mindéggyükének KOSSUTH LAJOS ÉS CSALÁDJA című gyönyörű képet küldi meg gyönyörű keretben karácsonyi ajándékképpen.

ELSŐ MINTAGYŰJTEMÉNY. Egy láda „Juniperusz” Barta-

- féle borovicska \$16.—
Egy láda hazai törköly \$14.—
Egy láda szamorodni \$7.—
Egy láda borszéki (50 nagy üveg) \$8.—
Egy láda Zwack-féle unicum \$18.—
MÁSODIK MINTAGYŰJTEMÉNY.
Egy láda Zwack-féle „Tulipán”-likőr literes üvegben \$20.—
Egy láda világosi cognac \$16.—
Egy láda szamorodni bor \$7.—
Egy láda borszéki (50 nagy üveg) \$8.—
HARMADIK MINTAGYŰJTEMÉNY.
Egy láda Luhl Erzsébet-forrásvíz \$6.—
Egy láda Zwack-féle Kontuschowka \$18.—
Egy láda tizéves egri bikavér \$10.—
Egy láda Barta-féle borovicska \$16.—
NEGYEDIK MINTAGYŰJTEMÉNY.
Egy láda szolvai víz (50 üveg) \$6.—
Egy láda tokaji aszu (24 palack Szöllősy Tivadar ujhelyi pinczejéből) \$50.—
Egy láda háromszilagos világosi cognac \$16.—
Egy láda hatéves szamorodni bor \$7.—

E mintagyűjtemények mindegyike a jóból a legjobbakat tartalmazza AZ EREDETI ÁRAK MELLETT. Sieszen tehát mindenki megrendelésének eszközölésével, mivel megrendelések ezen árak mellett DECEMBER 15-én TUL el nem fogadtatnak. Minden megrendelés így czimzendő:
VIDDER EMIL, 40 Avenue C, NEW YORK.

A VIRÁGÁGY BÉRLŐJE.

Egy apa elfogadja a saját fiát.

Budapesten a főkapitányságon a minap éjszaka tragikus jelenet kiséretében tartóztatták le Seyderhelm Emilt, lovag Seyderhelm Ernő milliomas műkertesnek, a Ferencz József-rend lovagjának egyetlen fiát. A feljelentő maga az apa, aki megunt fia folytonos zsarolását, pumpoló leveleit, fenyegetéseit, melyek esztendő óta elkeserítették, szinte tűrhetetlenné tették a különben boldog és szerencés öreg ur életét s most végre a rendőrséghez fordult segítségért. Itt nem ismerik a tréfát, detektívek sűrűsen beszélték a rossz fiút és hamarosan le is tartóztatták.

Seyderhelm Emil, a tékozló fiu, nem tizenkilenc éves. Jóval túl van már a negyvenen és maga is apaszamba megy már. Igen kalandos élete van, százezreket költött, már nős is volt, el is vált, gyermekei is születtek, még sem nőtt be a fejélagya. Nem akart megjavulni, szerette az életet mulatságos oldalairól, de dolgozni nem akart és nem is próbált. Az apjának és az egész gazdag és kiterjedt családnak legalább ez volt a véleménye róla. Kitagadták, üldözték, nem ismerték meg, hagyták pusztulni és nem törődtek vele, hogy nem bírt lakást tartani és alig volt annyi pénze, hogy a Király-utczában egy szegény családnál ágyat bérelhessen. Minden napra tíz krajczárt fizetett az ágyért a milliomas fiu, de ezt is alig győzte fizetni. Nagy összeg volt számára tíz krajczár.

Érthető tehát, hogy kétségbeesésben egyre-másra írta apja címére a zord leveleket, melyeknek tartalmában igen gyakran előfordultak ilyen kifejezések: „Te vén eszterkefő!” „Te komisz öreg, mi lesz az anyai örökségemmel?” Vigyázz, ne gyere ki az utcára, mert leütök!”

Az öreg lovag bizonyosan sokat sirt ezek miatt a levelek miatt, de azért nem adott pénzt a tékozló fiunak, aki most végre fájni kezdett s a téli idény beálltával tűrni kezdte a fejét, hogy miképpen jusson pénzhez, vagy ellátáshoz.

Elhatározta tehát, hogy botrányt csinál. Éjszakánként, sőt nappal is megjelent a Hajtsár-uton az apja műkerteszetében és végiggázolt a virágágyakon, berugta a virágházakat, belefeküdt a virággyba és ott aludt egész éjszaka. Reggel azután felkelt, néhány krizantémet, orchideát elemelt, a többi virággygázolt, tönkretette az egész kertet, azután hangosan szidalmazta az apját, a személyzetet ingerelte ellene és sztrájkra buzdította őket. Ezt napokon keresztül megismételte, úgy hogy az öregnek nem volt többé biztos az élete.

Addig járt a rossz fiu a virágágyakba, míg az öreg Seyderhelm megunt a dolgot, elment a rendőrségre és feljelentette az esetet. Detektívek mentek ki a tévedt fiúért, behozták a rendőrségre, ahol valóságos dühöngeni kezdett, szidta az apját, aki megbestelenítette,

tönkretette, elüldözte, egész életére szerencsétlenné tette. Az apa ezzel szemben leveleket mutatott, melyekben a fiu agyonütéssel fenyegeti. A rendőrség, miután a zsarolás be van bizonyítva, elrendelte Seyderhelm Emil letartóztatását.

ELŐFIZETŐINK.

Nyilvános nyugtázás hetenkint.

Kellemtlenség elkerülése céljából minden héten e helyütt fogjuk nyugtázni a „Bevándoló”-ra való előfizetéseket. Aki az egyik héten akár ügyfélnek, akár posta útján fizetett s e fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtázást, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett New Yorkban dr. Custár Ignác, Philadelphában a magyar konzulátus, Stenczel Richard, Ilko Lajos, Kömives Kálmán, Erdős Miklós, Smidt A. A.; South Bethlehemben főt. Várlaky Sándor, Kiss János, Cziráky Antal, Tóth József; Martinsferryen Kötele József; Raylandon Kató Ferencz, Fodor János, Pethő István; Passaicon Kalliwola András; Windberben Nagy József, Surilla Bertalan, Kovács János, Gáspárk János, Rácz János, Pethő István, Csontos János, Scholcz M., Strzsniczky József, Ferencz István; Rankinban Papp Miklós, Brooklymban Neumann Ede; Poughkeepsien Takács István; Magyarországon Zsurkon Bogár Balázs; Tápszentmiklóson Borbély Imre.

Felvére fizetett New Yorkban Fischer Árpád; Philadelphában Aczéi Sándor, Lökösy Gyula; South Bethlehemben Figler József, Tóth Pál, Lepsics Sándor, Szamkó Béla; Bramfordon Novák S. János; Indianában Glogovác Márk; Martinsferryen Márkus Mihály, Vincze Dénes; Bartonban Vadas Sebestyén; Raylandon Hokszy Albert, Carto István, Czigány Antal; Rush Rumban Bazsa József; Windberben Bariák János, Fehér János, Biró András, Lukács István; Passaicon Kovács József; Pittsburgban Roth I. H.; Lorainben Kolbay János, Mánya György; Adenán Habocka József; Ramseyen Kégl Pál, Farcas József; Magyarországon Muesur

SZÉPÍTŐKURÁK
HÁZI HASZNÁLATRA.
BŐRSZÉPÍTŐ KURA a normális, ép, tisztá arczór szépségének apólosára és megőrzésére; száraz, sósorós, durva, hámló, feszülő, viszkető, heryadó bőrr; ráncok és hibabőr ellen.
BŐRGYÓGYÍTÓ KURA fénysor, zsíros, pórusos, akákos (mitesszes), pattanásos (vimmurális), eres, vörös arcz, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.
BŐRTISZTÍTÓ KURA elsárgult, lebarant, napsütött arczok felhárítására; szeplő és májfolt ellen.
HAMLASZTÓ KURA lenycefoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borivér, himlőhely és sebhely ellen. 1435 Minden egyes készlet ÁRA 3 DOLLÁR. Készíti és elárúsítja személyesen, vagy posta útján
PARTOS PATIKÁJÁBAN
160-24k Avenue 10-ik utca sarkán NEW YORK.

MOLNÁR KÁROLY
Cleveland, O., 2747 E. 79. st. alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai partfogásába. Pompásnál pompásabb italok, tizes magyar borok, kitűnő szivarok, billiard, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

HUNFALVY HUGÓ
Hités ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

THE RONAY CO.,
1210 FIFTH AVENUE,
PITTSBURGH, PA.
ajánlja honfitársai szíves támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, remek kávékés és minden vallásfelekezeti székára írt imádságos könyvek, irodaszerek, írószekők, jofáta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi takték és selmezi pipák, száraz, szezedi paprika, lipói turó, tiszajlakki bajuszpedró, stb., a legutányocabb árban kaphatók.

KRAJNYÁK JÁNOS
Cleveland, O., 2755 East 79th street
alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai partfogásába. Kitűnő whiskey, törköly, nemkülömben mindig triss hordó és üveg sör, tizes magyar borok, finom zamati szivarok, billiard, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

ban Orosz György; Tápszentmiklóson Csizmadia János.
Negyedévre fizetett Rankinban Horváth György.

P... g...

Hogyan fizetnek Beregszászon adósságot.

Kaszap Soma beregszászi kereskedő hat év óta tartozott már 160 koronával egy budapesti nagykereskedő cégnek, amely elunva a várakozást, per útjára terelte követelése behajtását. Kaszap, mikor megkapta a tárgyalásra szóló idézést, levélben arra kérte a nagykereskedőt, ne tartsa meg ellene a tárgyalást, ő a tartozását nehéy hét mulva be fogja klüdeni.

A hitelező cég nem teljesítette a kérést s a meg nem jelent alperest, aki az általa jelzett időre pontosan beküldte a 160 koronát, elmakacsoltatta.

A pénz kézhezvétele után a nagykereskedő cég újabb felszólításban figyelmeztette Kaszapot, hogy a 160 korona kevés, mert ennek hatévi kamata, valamint a perlés költségei is öt terhelik. Kaszapot módfelett bántotta a nagykereskedő cégnek azon eljárása, hogy kérése dacára sem állott el a pörtől, s haragjában a postautalvány szelvényére, amelyen a kamat- és költséghátralékot beküldötte, ezt a két betűt írta: P... g...

A nagykereskedő azon hiszemenben, hogy ez a két betű: piszkos gazember kifejezésnek a rövidítése, ügyvédje útján becsületért és vétségért panaszolta be Kaszapot. Most tárgyalta ezt a furcusa panaszt a büntető járásbírósnál dr. Polányi járásbíró. Atárgyaláson Kaszap jogi képviselője ügyes mentéssel vágta ki védenézet a vád alól.

Nagyon téves a panaszos ur azon állítása, hogy ez a két betű: p. g. piszkos gazember kifejezésnek a rövidítése. Ez a két betű a francia udvarias kifejezésnek: „Pour grace” a rövidítése. Ügyfelem ugyanis a hat évi várakozásért köszönetet mondott a panaszosnak.

A panaszos kénytelen volt beérni ezzel a magyarázattal s visszavonta panaszát, mire a bíróság megszüntette Kaszap ellen a további eljárást.

OLCSÓ KOPORSÓK.

Arverés New Jersey egy városkájában.

Aki olcsó pénzen akar koporsóhoz jutni, az ránduljon el hétfőn New Jersey állam Englishtown városkájába. Egész koporsókészletet fognak ott nyilvánosan árverés útján a legtöbbet ígérnek eladni.

Ez árverés mögött egy kis családi tragédia rejlik. Nevezett városkában Hulse Gilbert volt az egyedüli vállalkozó az elhalt emberek eltakarítására. Hulse addig temetett el másokat, míg végre nemrég mások temették el őt.

Üzletét feleségére hagyta. Ez azonban nem élvezhette zavartalanul az emberem eltemetéséből eredő áldásokat. Férjének első házasságából származott fia folyton bosszantotta őt, sőt nemrég elkeserítésére temetkezési vállalatot nyitott.

Ekkor azután az újságokban kezdtek egymás ellen harcolni. Pedig nem is Magyarországból szakadtak ide. Az asszony azonban beleunt az örökös perpatvarba. Felhagy az üzletével. A raktáron levő koporsókat nyilvános árverésen fogja eladni.

Vajjon megveszi-e majd élő ember a koporsóját?

KÖZVETLEN CSOMAGSZÁLLÍTÁS AZ Ó-HAZÁBA.
HONFITÁRSAIM ÉS AZ Ó-HAZÁBAN MARADT HOZZÁ-TARTOZÓIK ÉRDEKÉBEN KÖZVETLEN EXPRESSZ CSOMAGSZÁLLÍTÁSI OSZTÁLYT SZERVEZTEM, AMELY A LEGKISEBB SÜLYű CSOMAGOT IS A LEGGYORSABBAN, A LEGOLCSÓBB DÍJTÉTELEK MELLETT SZÁLLÍTTJA AMERIKA BÁRMELY VÁROSÁBÓL AZ Ó-HAZA BÁRMELY HELYSÉGÉBE.
A KÖZELGŐ KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI ÜNNEPEK ALKALMÁBÓL AJÁNLOM EZEN OSZTÁLYOMAT HONFITÁRSAIM SZÍVES FIGYELMÉBE!
DÍJTÉTELEK VÉGETT SZÍVESKEDJENEK KÖZVETLEN HOZZÁM FORDULNI.
ÁLLANDÓ ÜGYFELEIM PÉNZKÜLDEMÉNYEIT BÁRMILYEN MAGASSÁGBAN
KÉT NAP ALATT KÉZBESÍTEM
AZ Ó-HAZÁBAN CSEKÉLY 68 CENT LEFIZETÉSE ELLENÉBEN.
IRÁNAK PROSPEKTUSÉRT ÉS MEGRENDELŐ LEVÉLÉRT. DÍJMENTESEN KÜLDÖM!
LÁNG JÓZSEF
a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TARSASÁG” igazgatója.
1496 SECOND AVENUE, Cor., 78th STREET, NEW YORK, N. Y.

OLVASÓINKHOZ.
Dr. Pólya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetői és hirdetési díjakat felvehet és ayntáthat. Ajánljuk az ó honfitársaink figyelmébe és partfogásába.

MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET
280 BOWERY, NEW YORK City.
Nagy és dus raktára z legjobb és legújabb énekli gépeknek.
A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.
— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. —
Magyar dalok darabja 25 cent.
— MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. —
Magyar levelekre magyarul válaszolnak.
E NT RPRISE LIGHT CO.,
280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK
182—184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand st. sarkán, NEW YORK
TÖKE és FELESLEG \$1,500,000
R. W. Jones, Jr. elnök, Nelson G. Ayres, első alelnök, Ludvig Nissen, Erakthe Hewitt, Carles J. Day alelnökök, R. B. Estabrook, helyettes pénztáros, Geo. W. Adams, pénztáros, Leopold Friedrich, a külföldi osztály vezetője.
SZÍVÉLYESEN MEGHÍVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK
UTAZÓK SZÁMÁRA HITELEVELEKET FOLYÓSÍTVUNK
IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSÍTVUNK
— VESZÜNK ÉS ELADUNK —
MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIBOKAT

Egri Csillagok.

REGÉNY OT RÉSZBEN.

Írta: Gérdányi Géza.

(Huszonkilencedik folytatás.)

A bég ide-oda forgatta a tányért, s meg is emelte.

— No, és miért hoztátok éppen nekem?

— Éppen azt akarom elmondani, nagyságos uram. Ahogy ott tündötként, eszünkbe jut, hogy van itt a Héttoronyban egy jótörök, valami magyar ur. Kicsi koromban én az ösémmel együtt rajta voltam ennek az urnak.

— És jól bánt veletek?

— Tanított bennünket, és úgy szeretett, mint a saját fiait. Hát arra gondolunk, hogy megkérünk téged: engedd meg, hogy dalolhassunk neki egyet.

— Hát ezért hoztátok nekem a tányért?

— Ezért.

— És jól tudtok dalolni? Hát daloljatok egyet.

Az öt olasz mindjárt körbe áll. Kétten megpendítik a kobozt, s egyszerűen rákezdik:

Mamma, Mamma, Ora muoio, Ora muoio! Desio tal cosa, Che all orto ci sta.

A két leány dala mint két hegedőhang. Gergely, Janesié, mint két fuvola. Mekeseyé, mint egy kishűgő.

A bég abbahagyta a salátavést is, tányérbámulást is, szinte lehetett látni, hogy nő a füle.

— Angyalok vagytok ti, vagy dsinek! — kiáltotta bámulva.

Az énekesek felett helyett vig táncdalba kezdtek. A cigányleány kiperdült a középre, és a tamburint zörgötte irgatt-forgott a bég előtt.

A bég felkelt.

— Elnézések benneteket három nap, három éjjel, — mondotta, — de nekem holnap reggel Magyarországra kell mennem. Csatlakozatok hozzám. Akár itt esatlakoztok hozzám, akár az uton, én amig velem lesztek, minden nap egy aranyat adok nektek.

Az öt olasz kérdően pillantott össze.

— Uram, — szól Gergely előlépve, — ha megengeded, amit kérünk...

— Szívesen. De kihez is akartok ti menni?

— Török Bálint urhoz.

A bég kedvetlenül terjesztette az öt újját maga elé.

— Törökhöz? Ez egy kicsit bajos.

— Most a mázsásban van.

— Micsoda mázsásban? — kérdezte Gergely.

— Hát, — felelte bosszuan a bég, — gorombán bánt a fömüftival.

XXVIII.

A bég mindazonáltal megtette az olaszok kedvét. Rábízta őket egy katonájára, s megparancsolta a katonának, hogy Bálint urat, — ha van kedve, ha nincs, — ki kell tenni az udvarra, mert az olaszok dalolni akarnek neki.

A belső vár kapuja is megnyílt. Annak az udvara már alig nagyobb, mint a pesti Erzsébetvár. A két sakkózó most is ott ült egy fűgefá alatt. Móré most is ott nézte a játékosokat; sőt most Maylád is odaszegődött, és a herceg szomszárjára belebeleszólt a játékba.

Csak éppen a mázsás bilincs cserélt gazdát.

Az öt olasz megállították a kapuban, míg Bálint urat elvezetik. Kihozták a kettőzéstől. Két katona a bilincsért emelte, hogy járhasson. Kitétek egy kemény faszéket az udvar közepére, arra ültették Bálint urat. Még szép, hogy az árnyékba tettek. Így aztán megülhetett az öreg. De nem is tudott volna megmozdulni a karvastagságu vasláncban.

Hát ült. Nem tudta, miért ültették oda? A nyári kendervászon ruhája volt rajta. A fején nem volt süveg, csak sörénynyé nőtt fehér haja. Két kezét a bilincs lehozta a szék két oldalára. Ötven fontot nyomott az a két bilincs. Erőtlen öreg karjai nem bírták emelni.

— Jöhettek, — mondja a katona az énekeseknek.

Azok elő is jönnek a kapuból. Megállnak sorjában egymás mellett, alig öt lépésnyire Bálint ur előtt.

A sakkózók is abbahagyják a játékot. Mi lesz itt? Hiszen ez pompás mulatság: olasz énekesek a Héttoronyban! Oda sorakoznak Bálint ur mögé, és várják a dalt, s különösen a két leány táncát.

— A fiatalabbik nem olasz, — jegyzi meg a herceg.

— Száz közül is megismeri, hogy cigány, — felelte Maylád.

— Hanem a többi, kitűnő olasz típus.

Véletlenül csakugyan barnák voltak valamennyien. Mekesey a legvállalásabb, Gergely a legnagyobb, Janesi a legfeketebb szemű. Éva dióolajja volt megbarnítva. A haját frigidia piros sapka takarta, mint valamennyiét.

Az öt olasz csak állt.

— No, énekeljtek hát, — mondotta a katona.

Hanem biz' azok csak álltak, merőn és halaványan.

A legfiatalabb olasz arcán végigcsordult a könny. A másikén is.

— Daloljatok hát, ehadta komédiásai! — szólt rájuk a török.

A legfiatalabb erre hangosan felzokogott. Oda tántorgott a láncokon ülő rabhoz, és a lábához vetette magát.

— Apám! Édes apám!...

És a könyveiben fuldokolva ölelte at az öreget.

— Janesi! Fiam! — rebegte elképedve az öreg.

S a félmázsás bilincs megcsordult a kezén. Magához ölelte a fiát, mintha egészen a szívébe akarta volna szorítani.

A fiu elfeledte, hogy énekes. Az apa elfeledte, hogy rab. Csak egymás arcát nem felelte el egyik se.

És Török Bálint ekkor sirt életében másodszor.

XXIX.

A Jedikulától egy nyíllövésnyire az örmény kórház mögött egy kis napszámos-korcsma állt egymagában.

Kerti lakás lehetett az valamikor, valami szép márvány nyaraló meg abban az időben, mikor Konstantinápolyt Bizancznak hívták. De haj, az idő meg a földrengés meglazítja a márványkockákat is, letérdelt a teraszok alábsztrom balusztréit, az ablakok kővirágait; kímoldítja a lépcsőket, és dudvát ültet az oszlopok hasadékába. A nyaralóból ime kurtakorcsma lett.

Járt oda mindenféle nép, s a gazda, akinek Milciades volt a kersztneve, mellesesen orgazdasággal foglalkozott.

Ahhoz vezette a cigány a mi fiatalainkat, s az adott nekik szállást, olasz ruhát, aranytányért, persze jó pénzért.

Hogy im a Héttoronyban nem úgy sikerült az énekelődés, mint szeretnék volna, a mi fiatalaink csaknem bajba kerültek.

A katona rögtön jelentette a bégnek, hogy az olaszok valami rokonfétiek, mert nagyon sirmak a rab körül, azonban a bég nem sokat törődött már akkor a Jedikulával. Egy szép kerültek Magyarországon, ahol ő lehet az ur, kellemesebb kép volt neki, mint a Jedikula, ahol ő is csak rab volt, mert bent kellett laknia a falak között, s évenként csupán egyszer léphetett ki rajta, hogy imádkozhassék az Aja Sofia templomában.

Szamar vagy, — bődült a katonára.

— Azok az olaszok rabjai voltak annak az urnak, most pedig az én rabjaim.

Éppen a kalamárisát akarta ládába tenni. Kivont az oldalából egy nádtollat, és a tintás spongyába nyomta. Egy tenyéryi kis pergamentdarabot egynéhány szót írt, s átnyújtotta a hűledező katonának.

— Nesze. Add oda az olaszoknak, és kísérd ki őket a kapun. Semmi bántódásuk ne legyen!

Gergely tudott annyira törökhöz, hogy elolvasta az írást azonnal, amint a markába nyomták.

— Ez volt benne:

„Ez az öt olasz énekes az én seregemen tartozik. Ezt a temesszüket adtam nekik, hogy senki őket ne bántsa, mikor mellettem nincsenek. Veli bég.”

Gergely eltette ezt gondosan:

Ránéz a katonára. Visszaemlékezik, hogy ezt a bagoly-arczat látta már valahol. De hol?

Hát bizony ott ivott ökegyelme tegnap a görögöl, a mindenféle napszámos és hajós között. Látszik is az orra pirosságán, hogy a vádoltak padjára kerül, ha majdan eljut Mohamed próféta elé.

— Eljő-e te is a béggel? — kérdezi, amint kifelé mennek a kapun.

S egy ezüst tallért nyom a markába.

— Nem, — feleli a katona a tallértől felvidámulva. — A bég csak aknafurkókat visz, meg deliket. Az én uram holnapról fogva Izmail bég.

— De ő még nem lakik itt.

— Nem; amott lakik abban a vadszölös házában.

S egy vadszöllővel befuttatott házra mutatott, amely háttal neképült a régi Bizancz várfalának. Talán annak a köveiből is csinálák.

Estére ott itta már a bagoly az ezüsttallért a görögöl.

A mi ifjaink ugaynaz az estén egy csinos kis márványszobában vacsoráztak. Riskásás ürühust ettek s közben már tanácskoztak, hogy a béggel térjenek-e vissza hazájukba? vagy csak magukban?

Mert hogy Török Bálintot ki nem lehet szabadtítani, azzal már számot vetettek.

— A béggel kell visszatérnünk, — mondotta Gergely. — Ez a legkényelmesebb.

— En nem dalolok neki, — felelte Mekesey. — Dalolj nekí a tüzes istennyilá!

— Háttakkor rekedejtéget szinlelsz, — felelte Gergely. — Miért nem daloljak neki? Nem azt mondja-e a magyar közmondás is, hogy akinek a szekerén ül, annak a nótáját fújja!

— Ha ezt megtudják odahaza, hogy mi törökhöz mulattattunk...

— Miért ne? Itten dalolunk neki, otthon meg majd táncoltatjuk.

Janesi nem elegendett a beszélgetésükbe. Maga elé nézett s ki-gyöngyöztek a könnyei.

— Ne sírj, Janesikám, — mondotta Gergely, a Janesi térdére téve kezét. — Hiszen az a lánc nem örökös. Meglehet, holnap levezik róla.

— Nem is beszélhettem apámmal, — felelte Janesi sírva, — csak éppen hogy a Ferkó kérdezte, arra feleltem. Azt mondta nekí: Otthon maradj, hogy lá én elpusztulok az uton, maradjon egy gyermekem az anyámnak.

Erre mindnyáján elhallgattak.

— De micsoda bolond vagyok én, — folytatta Janesi. — Maskarának öltözve lopakodok be hozzá, holott rendes módon is meglátogathattam volna. De holnap be is megyek hozzá. Legalább a pénzt adom át neki.

A cigányleány fogta a tálat és kivitte. A szobába besütött a hold, és elhalványította a méces világot.

— Még egy valamit meg kellene próbálni, — szólt meg Gergely. — Még ugyszólván minden pénzünk megvan.

Nálad van Janesi ezer arany, én nálam háromszáz. Mekeseynél van annyi, a mennyivel hazajuthatunk.

A cigányleány visszatért, s azt mondja Gergelynek:

— Nem nézitek-e meg a bagoly törökhöz? Olyan részeg már, hogy lefordult a székről. Sárközi a török költségén iszik, de ő még nem részeg. Matyival kockáznak.

Azonban, hogy ezen csak maga nevetett, ő is abbahagyta. Leült a gyékényre a többi közé, és az állat a könyökére támasztva, Évát bámulta.

— Az új bég, — mondotta Gergely, — kétségtelenül kap a pénzen. Csak úgy kap, mint a többi. Hátha az tehetne valamit? A pénz minden lakatnak kulcsa volt mindenkor.

— Én mindent odaadok, ami nálam van, — felelte Janesi. — Az életemet is odaadnám!

— Hát akkor merészeljünk meg egy utolsó próbát.

— Igen, de hogyan juthatsz be éjjel a béghez?

— Egyszerűen letartóztat, — vetette oda Mekesey. — Meghallgat, el is fogadja a pénzt, de te is ott maradsz. Gergely nevetett.

— De nem vagyok én olyan golyhó. Nem a magam borbéban megyek hozzá.

— Hát? — Felöltözöm török katonának. Janesi megragadta a Gergely kezét: — Megténéd, Gergely? Megténéd? — Már tesztem is, — felelte Gergely. Azzal felkelt, és beszólitotta Milciades gazdát.

— Gazda, — mondotta, — nekem egy török katonaruhá kellene. Olyan, amilyent a Héttorony katonái viselnek.

A görög végigdörzsölté szénfekete, bokros szakállát. Megszokta már, hogy ezek a vendégek állítózeteket hordanak, de azt is megszokta, hogy mindennap két-három arany esendül tőlük. Ördög vigye őket, ha rablók, ha tolvajok, a fő az, hogy jól fizetnek. Ajánlotta is már nekik, hogy lakjanak a föld alatt levő teremben.

— Hát olyan ruhám éppen nincsen, — mondotta ruhorgatva, — de itt van egy részeg török, arról le lehet venni a turbánt meg a köpönyeget.

— Az is jó lesz, — felelte Gergely. — De nekem szakáll is kellene.

— Van bőven, — felelte Milciades. — De nekem éppen olyan szakáll kell, mint azé a katonáé.

— Akad olyan is. Azzal egyet fordult, s alig öt perc múlva mindenféle kész szakállal, fekete

szórral és ragasztóval tért vissza.

— Felragaszszam?

— Ragaszd fel. Olyanféle képet mes-terkélj nekem, mint azé a töröké.

— Ismered az új béget, aki a Héttoronyba kerül?

— Hogyne ismerném, — felelte a görög. — Topcsi volt.

— Mit tudsz róla?

— Tuskó. Neveletlen pimasz. Irni se tud.

— A többi tiszta se tud. Legfeljebb olvasni tudnak.

— De ez úgy hányja-veti magát, mint a szultán lova, noha az is többet tud nálánál. Hanem bezzeg mikor egy magánál nagyobb fat lát, hajlong, mint a kender szélfúvászor.

— Volt már hadban?

— Tavaly vele volt a császárral. Esztergom alatt meg is botozták.

— Eszerint gyáva?

— Gyáva és ostoba.

Gergely a ragasztótól jobbra és balra fintorgatta az orcáját.

De akkor már ugy el volt változva, hogy Mekesey majd felfordult nevéttében.

A görög behozta a turbánt, a handsárt, meg a köpönyeget.

— Allaha emanet olun, — mondotta Gergely tréfásan hajlongva.

Azzal kilépett.

A többi el akarta kísérni, de ő csak Janesit, meg Mekeseyt engedte magamellé. Ahogy Janesi utközben átadta neki az aranyait, Janesit is visszaküldte. Csak Mekesey maradt vele. Ő körülbelül ötven lépésnyire kísérte csendesen.

Félóra nem telt belé, ott állott a bég háza előtt.

Megzördítette a kapu réztányérát, s hogy erre egy vén kappan arca jelent meg a kapu nézőjén, így szólott hozzá:

— Küldd azonnal a béget a Héttoronyba. Baj van!

A kappan eltűnt. Gergely visszavonult. Tudta, hogy a kappan megint meg fog jelenni, de azt is tudta, hogy, ha senki se talál az ajtóban, senkinek se adhatja át a bég kérdéseit. Kénytelen lesz visszatérni a béghez, s megmondani, hogy a katona már eltűnt. A bég majd egy darabig forgolódik, morgolódik, végre is ki fog jönni, s megy a Héttoronyba.

Gergely ezt bölcsen kieszelvén, megindult szépen a Héttorony felé s a Drinápolyi kapunál — így nevezték a Héttorony északi kapuját, — megállott.

A kapu zárva volt. Az ör a kapukövyön guggolva aludt. A feje fölött hitvány olajlámpás égett a falból kinyúló vasrudon.

Köröskörül csendesség.

Mekesey husz-harminez lépésnyire követte Gergelyt s hogy az megállott, ő is megállt. Talán azért is állott Gergely a lámpás világkörébe, hogy Mekesey láthassa.

A perecek lassan multak, s Gergely magában szidta a török idét, hogy milyen lomhán jár.

S mivelhogy ember és bogár mind csak a fényességet nézi a sötétben, Gergely is az olajlámpásra fordította a szemét.

— No, megöszülök, mikorra kimészik az a bég, — mormogta magában.

Szegény, jó dalia, te kedves, szép csilaga a magyar dicsőségnek, nem fogsz te megöszülni soha! Vajjon milyen arczczal nézéd a jöendő tükörebe, ha most előtted föllebentene valami égi kéz, s te látnád magadat rabbilincsben, ugyanezen a helyen; s látnád a török hóhért, amint azon a rozsdás lámpavason neked bokrozza a kötelet!

...

Az utca csendjében kapudörrenés hallatszott.

Gergely megrezzent. Elindult sebesen a dörrenés irányában.

A bég jött.

Egyedül jött. Köpönyegébe volt búkolódzva, s a fején magasra kalácsozott turbán felerlett.

Gergely megállt egy percze, és hallgatott.

gatózott, hogy jön-e valaki a béggel? Nem jött senki.

Ekkor eléje sietett a bégnek.

— Uram, — szólott török katonai szalutálással, — nem Veli bég hívat téged. Én csaltalak ki egy igen fontos ügyben.

A bég visszahökölt.

— Ki vagy te? — szólt a kardjához kapva.

Advertisement for 'PITTSBURGBANER' beer, featuring 'LITTLE HUNGARY' and 'EBED ÉS VACSORA ALATT - KITUNÓ ZENE'.

Advertisement for 'Hunga-Win-Gro' wine, mentioning 'AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE-GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY'.

Advertisement for 'CAFÉ BRESLAU' in 'MAGYAR KÁVÉHÁZ', located at 188-190 Second Avenue, New York.

Advertisement for 'AZ ÖREG BANYASZ' (The Old Miner) cigars, with a price of \$5.00 per dozen.

Advertisement for 'VIOLET ARCZCREAM' (Violet Face Cream), available at 512 Second Avenue, Pittsburg, Pa.

Advertisement for 'HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED', located at 15 E. State Street, Trenton, N. J.

Advertisement for 'A NAP' (The Sun) cigars, featuring a price of \$5.00 per dozen and a list of agents.

Advertisement for 'RIZSAK JÁNOS' (Rizsak Janos) as a 'Közjegyző' (Public Notary) in Budapest.

Large advertisement for 'RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ' (Rizsak Janos, Public Notary) with a portrait and contact information for 'ALPHA, N. J. WHARTON, N. J.' and 'PHILLIPSBURG, N. J.'.

Gergely is a kardjához nyult. Kivonta és markolatlalt nyujtotta oda a bégnek:

— Fogd, ha azt gondold, hogy tartanod kell tőlem. A bég visszataszította a kardját a hüvelybe.

Gergely is. — Több jót hozok neked, mint gondolnál, — szolt Gergely egy pénzes zacskót emelve ki a köpönyeg belső zsebéből.

S megcsodálta az aranyakat. — Fogadd bevezetésül.

A bég a tenyerébe vette a súlyos zacskót, de aztán visszaadta.

— Előbb tudnom kell, ki vagy és mit akarsz? (Folytatása következik.)

LELKIHARCZOM BUDAPESTEN.

Irta: Kazay Béla.

— Harminez korona nagyon elég lesz. Hogyne lenne! Elelemről, szállásról nem kell gondoskodnod. Annusék mindennel bőven ellátanak. Nos, hát mit akarsz még? Több nem jut.

— Kiszámításunk szerint még vissza is hozok belőle hat koronát. De te nem gondolsz, édesem, az előre nem látott kiadásokra. Pedig erre még az államháztartásban is figyelemmel vannak...

— Ilyenek nálad nem fordulhatnak elő. Vagy talán arra gondolsz, hogy színház után betérsz valami kávéházba és ott grochokat, knikébajnokat, meg tudja isten, miféleket iszol? Pedig ez teljesen fölösleges kiadás lenne. A színház elvezete utig elég lesz arra, hogy utána nyugodt, boldog álmaid legyenek.

— Mit rendezes, némileg most is igazad van, édesem. De én nem knikébajnokra gondoltam, hanem tudod, érhetik az embert utazás közben kisebb szerencsétlenségek. Teszem: a kupé ablakát véletlenül benyomom. Oda van két forint. Szivarommal kiégethetem utitársam kabátját. Oda van van négy-öt forint... Tudatlanságból meghuzhatom a vészféket. Oda van tudja az ég, mennyi!... Ellopják a tárczámat...

— Akkor még éppen szerenese, ha kevés pénz lesz benne! Ej, én nem disztalok tovább veled! Vagy utazol harmincz koronával, vagy itthon maradsz. Annnyit még tehetek, hogy vissza-felz való utiköltségedet — tiz koronát — utánad küldöm akkor, ha visszajöveteledet jelzed.

Mit tehettem? Elvégre is az asszony-nak volt igaz. Elindultam a harmincz koronával és szerenese megérkeztem a fővárosba. Nem láttam már régen és fejlődés nagyon meglepett. Szívemet örömmel töltötte el szépsége, nemkülönben rokonaim szives vendégszeretete. Volt esténki színház, orfeum, vagy Pektetov, Ósbudavára, vagy sétatarkosítás. Nappal meg sétáltam a főváros utcáin. Egy hélig tartott ez a boldog állapot, amíg észrevettem, hogy a harmincz koronám lovat kettőre; ez nem is volt esoda, mert a nappali költsékezés mellett (egy-két pohár sör, villamos, szivarok, egy kis bevásárlás) biz-ez elfogyhatott. Ily szerény anyagi helyzetemben a családom utáni vágy is előfogott és egy pénteki napon megir-tam életem párjának, hogy jövő kedden otthon leszek; küldheti az utiköltséget. Meg is érkezett vasárnap reggelre és éfeletti örömet csak az keserítette meg, hogy Annus sógorom, bár szeretetteljesen, de határozottan így szolt hozzám a pénz átvétele után:

— Arnold, nem adhatnád ide azt a tiz koronát kölcsön délutánig? Nincsen aprópénzem és...

Husz fillér volt az összes vagyonom a tiz koronán kívül, de istenem! Mit felelhettem erre a határozotti kérésre: — Igen szivesen. Tessék. Végre is dicsentlém volték, vagy mi! Pedig szerettem volna megvenni a feleségemnek azt a szép egykoronás gyémánt fülbevalót, amelyet a Kossuth Lajos-utczában láttam. No, de erre még ráérünk. Hiszen csak holnap este utazom. Délelött elvétáltam az Andrássy-utca, ki az Oktogon felé. Különösen éreztem magamat. Ebben a lüktető, fényes életben mozogtam, életem, sütkéreztem husz fillérel a zsemben. De hát akinek ennyire szivesen? Az hogyan érezheti magát! Ezt is csakhamar megtudtam, mert egy utcasarkon üldögélő esonka koldus szomorú állapota annyira megalapított, hogy kezébe nyomtam vagyonom romjait. Az Oktogon-téren sétáltam és erősen szívám angol pipából a zsemben talált dohánytörmeléket. Szemeimet

merően a kövezetre szegeztem. Nem tudom, mi sughatta nekem ezt a merev nézést, de így tettem és egyszerre csak megpillantottam a járdán egy huszfillérest. Hirtelen lehajoltam, fölvettem és zsebrevágtam. Szívemet a gyermek-kori hit szállította meg: „Százszorosan adja vissza Isten az adakozást!” Csak türelem. A tőkét már visszaadta. Az Oktogon első gyepes részén nikkelpénzt találtam, a másodikon ezüstöt találok, a harmadikon aranyat, a negyedikem pedig egy bankót... Reményteljesen keresgéltém s csak akkor hagytam abba a meddő kutatást, amíg az ott álló rendőr nyájasan megszólított:

— Látom, az ur idegen. A körhítták a városligetben vannak. Talán eltévedt? A váratlan szelid hang megalapított. Őszintévé tett.

— Oh, dehogyan tévedtem el! Elvesztettem valamit és azt keresgélem, de hiába.

A rend őre színel megnyugodva séfált tovább, de félszemmel réam figyelt. Ily nyomozó körülmények között legjobb volt eltávozni Annus sógorom lakása felé. Ujközben megneztem a talált huszfillérest. Osztrák gyártmány! Ezt el kell költeni! Legelső dolgom volt egy esomag dohányt venni, aztán hazamentem, ahol Annus azzal a kedves hírel fogadott, hogy nagyon jó ebédet főzött. László sógort is meghívta.

Az ebéd esaknyag pompás volt. Derült lelkiállapotban élvezettel kebeleztem volna be a jó falatokat, de most bizony alig esusztak le. Szomorú volt a lelkem, mint egy kétnapos övegyc. Majd ismét megvigasztalódtam. A feleségem talán titokban irt Annusnak, hogy az utolsó óráig ne adja az utiköltséget a kezembe, hogy meg ne szoruljak pénz dolgában a visszautazásnál. Majd odaadja holnap reggel! De az után ismét elkomorodtam. Hátha elefejtli és még holnap este sem jut az eszébe? Azt már elhatároztam, hogy nem kérem tőle. Még az lenne szép! Oly szivesen, urasan ellátanak. Nem! Nem! Kérni nem fogom. Történjék bármi, de ezt nem teszem meg. Nem tehetem.

Ebéd után Annus ura és László sógor eltávoztak. Engem is hívtak a kávéházba, de nekem nem volt kedvem hat krajczárral urat játszani. Fejfájás ürügye alatt Annussal maradtam és csakhamar bizalmas beszélgetésbe merülünk.

— Tudod, Arnold — örte meg a esendet Annus — az én uram olyan áldott jó ember, annyi pénzt ad nekem. Igazán boldog vagyok mellette...

— Meg is érdemled, Annus, te igen esinos és jó asszonyka vagy, teljesen méltó hozzá. A háztartásodat rendben vezeted. Minden fillért számon tartasz, ugy-e?

— Minden karjézt! Van egy bevételi és kiadási könyvem, amelybe mind-ent beírom. Nem is képezed, Arnold, mennyibe kerül a pesti élet... Ha fel nem irtám, nem is hinném el, mily sok a kiadás. De ezt nem azért mondok...

— Tudom, tudom, — bólintottam szárnyesüggesszve.

— És nem tudnám hova lett a sok pénz. De így minden fillérről tudok számolni.

Már-már ajkamon lebegett a kérdés: Ha olyan nagyon számon tartasz minden garast, hogy lehetsz oly feledékeny, hogy az én tiz koronám nem jutnak az eszedbe? — De eközben Annus felállott a székről és bement a másik szobába, én meg kimentem, hogy meg-igyam egy pohár hideg vizet. Szórakozottságomban a konyha helyett a fűrdőszobába botlottam a pohárral és nem ügyelve arra, hogy melyikből jön a hideg víz, gondolomra megfogattam az egyik esapot, amely bőven elláított hideg zuhanyval. Szerenésére a sógorom lüsterkabátja volt rajtam.

Testileg felüdülv, de lélekben még mindig busan ballagtam vissza a szobába, ahol Annus — kezében egy kis éb-resztőrával, meg egy csibukkal — várt réam.

— Nézd, Arnold, tudom, hogy ked-veled az órákat, meg a csibukot is. Ezt a kis pipát Konstantinápolyból hoztak tavaly. Neked adom mind a kettőt, ha kell...

Mintha szíven löttek volna! Hát kérhetem tőle ily sok kedvesség után az utiköltséget?!... Nem! Ez szerénytelenség volna.

— Köszönöm szives figyelmedet, kedves Annuskám, igazán majdnem boldoggá tettél a szép ajándékkal. Majd a feleségem viszonzozza a sziveségedet jófajta falusi kappanokkal, meg egy kakkal. A kappanok törökországiak, a kakas meg az éb-resztőrá helyett lesz. Délután sétálni mentem arra a térré, ahol legjobban érezik magukat azok az

urak, akiknek hat krajczár van a zsebukben. Egy ideig sétáltam, aztán odaálltam Petőfi szobra elé és sokáig elnéztem büszke alakját. Majd monologizálni kezdtem: „Sándor, a te életed csupa nélkölözés volt, de nem hiszem, hogy lettél volna szorongatottabb helyzetben, mint most én vagyok. Képzeld, holnap este utazni akarok és hat krajczár van a zsembem”. Mintba a lábaimra mutatott volna. „Értelek, lángész! Gyalog utazzam, ugy-e? Inkább, de ne kérjek! Még a magamét sem... Köszönöm, halhatatlan lélek; ismét tanultam tőled valamit! Inkább gyalog, roskadozó lábakkal, de felemelt fővel teszem meg a háromszáz kilométeres utat, mint vasuton, szégyenteljes kunyorálás után.”

Eljött a hétfő este is. Ugy beszéltük meg vasárnap délben a dolgot, hogy László sógorom eljön vacsorára és elkíséri a keleti pályaudvarra. Jó vacsora után elbucsztam Annusétól és zsembem a hat krajczárral, kezembem az uti elemőziával elindultunk a sógorral a keleti pályaudvar felé.

Nem tudom, miért, de most nem tettsz nekem a főváros. Az embertőmeg látása igazított; szemem tétovázva meredtek a járdára, mintba keresnének valamit. A flegmás sógor szótlanul haladt mellettem, reámpislogatott és végre neki is feltűnt dult arezom.

— Mi bajod, gyerek? No! A köny kiszókött a zsemből, de Petőfirre gondoltam és összeszorított ajkakkal dörögtem:

— Semmi!... Majd a keleti pályaudvaron megtudod.

Bámullaltam vegyült kíváncsisággal nézegettem réam.

Odaérve leültünk egy padra. Ott kitértam szívem keserűségét. Hallgatta nagy figyelemmel; sokáig nézett maga elé. Majd elnevette magát:

— Oh, te fajnók! Hiszen Annus nekem adott át husz koronát, hogy itt aljam át neked. Nesze...

Kivette tárczáját és kezembe nyomott egy huszkoronást. Megváltottam a jegyet. Laczi kijött velem a perczára is. A kocsi ablakából lebeszélgettem hozzá. Mikor a vonat indulni akart, megkérdeztem tőle:

— Mond csak, Laczi, nem szoktál te hazudni?

— Nem igen; néha... muszájból... mások vigasztalására — felet mosolyogva, szarvasagancsos botomra pillantva.

— Áldjon meg az Isten, te kis család! Annustól kérd el a tiz koronát. A másik tizet majd megküldöm...

— Vegyél rajta Pécsétt játékokat az aranyosoknak — kiáltotta mely basszusán az induló vonat után.

— Örökre adósd maradjok — fivőtöttem boldogan és emlékül lehajítottam neki szarvasagancsos botomat. Az a szegény mellette álló horár is élete végéig gondolkozhatik róla, hogy miért dobtam orron ok nélkül. Mert a bot vége véletlenül horogra jutott. De ez el nem sokat törtétem, mert a vonat már vígan rohogott velem.

Hazaérkezésem után harmadnapra Annus a tizkoronás utalvány szelvényén dorongolt le. Miért nem kértem tőle az utiköltséget! Ó megfelekedzett róla háziasszonyi, anyai és hitvesi gondjai közepette.

De én ma is büszkén tartom fel a fejemet, mert Petőfi is meg lehet velem elégedve, meg a sógoromnak adott szavamát is megtartottam és meg is tartom koporsóm zártáig: Örökre adósa maradjok.

BOSS 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. KOLBÖNSÉN JO A KOSSUTH ÉS GRÓF BATTYANYI DOHÁNY. Megrendelések gyorsan és kicsinyben készre is.

YOURKVILLE BOULEVARD 1393 MASODIK AVENUE Tulajdonos: BIRNBAUM L. a 72. és 73. utcáig között. MIDENNAP CZIGÁNYZENE — Kitéző magyar ételek és jó italok. — Pontos kiszolgálás. POMPÁS BILLIARDASZTALOK.

THE 'STATE BANK' AZ ALLAM BANKJA 378 Grand Street, New York City. Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., alpenztáros Kneisel János. Tőke, felelet, nyereség, több, mint \$1,000,000 Betétek több, mint 16,000,000 Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe. HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG. Alakult 1905. február 27. Cleveland, O. A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme. Osztályok alakultak Amerika minden magyarok lakta helyén. Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon elismerő levelet a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO. BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ. Takarékbetétek után 4 százaléket — fizet. — 10 AVENUE és PEARL ST. sarkán. SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print 215 BOWERY — NEW YORK. Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Kitézően felszerelt magyar nyomda. — Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO. CSEHORZSAGI módon készülő SÖR A legválogatottabb arany árpából, malátából és mézharmatos cseh komlóból főzik. FELTÉTLENLÖB JOBB BÄRMILY IMPORTÁLT SÖRNÉL. ELIZABETH, N. J.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ A VIZEK KIRÁLYA — Különleges szer gyomorba és köszereg ellen. — Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmáinál, vesebajoknál, ezkras hólyag, a torok és tüdőszervek bajainál, epkö és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitűnő ízű, igen áldó ásványvíz, bor, cognac, vagy csitromsavval vegyítve. EGYEDÜL KÉPVISELŐ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN VIDDER EMIL IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK. — MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

MONOPOL KÁVÉHÁZ RUDNER és ROTH, tulajdonosok NEW YORK, 145 MASODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán — Kitéző ételek és italok — A MAGYAROKNAK KÉDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE — Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ALLAM. Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York. Kiss Emil, 104 Second Ave., New York. Tiz év óta fennáll. Németh János, 457 Washington street, New York. Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal. The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York. Csakkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása. Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM. B. Henderl, successor to A. Henderl Son & Co. Casandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részébe olcsón, gyorsan és bizton. Hajójegyek az összes vonalakra az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók. First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter. Roth József és Fiai, a Moaogahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelmelemmel állítanak és a konzulátusi hitelesítést beszerzik. Cím: Jos. Roth and Sons. Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékné, Duquesne. Hitel Társulat, Duquesne. Alapítke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államlag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesi magyarok. Fizet két százalékos csekkszámítóra, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda. Klein Jakob, magyar bank és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegyeladásító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését. Tomcsányi József, Homestead és Duquesne. Klein Arthur, Rankin, Pa. Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézője. Kall G. Arpád, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézője. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM. The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompanyája. Bonne Terre. Bejegyeztetett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomas alelnök. F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ALLAM. Perczel Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland. The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown. Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ALLAM. Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bár mely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM. Rizsák János, 128 Second street, Passaic. Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. számon állt van. A főkonzul színel ügykeésének tródsza: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikai kalak, kik az ó-hazában nehézségeikkel találkoznak, forduljanak oda.

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézője. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA. Az összes hajóvonalak képviselője. HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapítatott 1861-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja. Alapítke \$50,000.00 Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekkel alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány utján eszközöl.